

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvu telefon 56, upravnishva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sarajevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:

Enostolpna petilna vrsta mali oglasi po Din 1'50 in Din 2'—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2'50, veliki po Din 3'— in 4'—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

SLOVENEČ

Vedno isti.

Demokratsko časopisje nam je ostalo dolžno odgovor na vprašanje, ali se strija s pisavo »Orjune«, ki je odkrito izjavila, da Slovencev in Hrvatov ne priznava za enakopravne Srbom in da slednjim gre v naši državi hegemonija. To je jasno dokaz, da se tudi oficijelno vodstvo demokratske stranke s tem strinja in niti ne more niti ne mara desavuirati politične izpovedi svoje »borbene« organizacije. Pač pa skuša zapeljati pozornost javnosti na drug tir in je otvorilo ljuto kampanjo proti SLS, češ, da je jugoslovanski državni sovražna, da srbstvo mrzi, ker mrzi jugoslovansko idejo sploh, da je vobče protinarodna, ker da je »klerikalna«, »rimska«, »avstrijakantska« in kar je še podobnih priimkov. To se trudi »Jutro« dokazati zlasti iz pisave »Slovenca«.

O tem se hočemo enkrat odkrito in pošteno pomeniti.

Že ko je večina slovenskega ljudstva stala v katoliško-konservativnem taboru, je bila smer njegove politike odločno slovanska. Že takrat je proglasilo slovensko katoliško ljudstvo kot svoj političen program federalizem enakopravnih narodov popolnoma v smislu takratne pristne vseslovanske ideologije, ki ni šla za podjarmljenjem tujih narodov kakor vsenemstvo, marveč za krščansko družinsko skupnostjo cele Evrope, ki bi ji Slovani samo kazali duhovno smer. Voditelji katoliških Slovencev so bili vseskozi prešnji ideji Aksakova, Slowackega, Palackega, Čelakovskega, Strossmayerja. Te ideje so bile v ostrem nasprotju z zapadnjaškim duhom zavojevanja, kapitalističnega imperializma, oboževanja centralistične vsemogočne države in makiavelizma v politiki. Tudi narodno idejo so prijatelji slovanske misli razumevali čisto drugače nego germanski in romanski narodi. Narodnost jim je bila dragocena vrednota, podrejena najvišji vrednoti, krščanski zadržni skupnosti celega človeštva. Poznejša formulacija velikega škofa Mahniča, da ima narodna misel služiti človečanski, ni nikakor »rimska«, ampak je pristno krščanska, katoliška v smislu vesoljnega obsega krščanske cerkve, in globoko slovanska. To je pokojni Mahnič, mučenik za slovanstvo v Primorju, sijajno pokazal tudi s svojim delom. Taka je bila vseskozi tudi pisava in smer katoliškega časopisja od Andreja Einspielerja do Ignacija Žitnika.

Ko se je konservativna smer pretvarjala v moderno ljudsko, je slovanska ideologija ostala in njen največji predstavitelj je bil Krek. Takega pristno slovanskega genija med Jugoslovani v začetku 20. stoletja ne najdemo, pa tudi med Slovani sploh mu je zagotovljeno eno prvih mest. Bil je Krek, ki je s silami Slovenske ljudske stranke prvi otvoril efektivno borbo proti prodiranju nemško-kapitalistične osvajaalne tendence na jug. Od njega je izšla ideja »Slovanske jednote« v dunajskem parlamentu, ki je obsegala razen Poljakov vse takratne slovanske stranke in ustvarila prvič v 20. stoletju enotno slovansko fronto proti Bienerthovi vladi, ki je bila prva izrecno po berlinski komandi orientirana avstrijska vlada. Krek je tudi prvi obračunal s takratno režimsko strujo poljske zlahte pod Bilinskim. Ob aneksiji Bosne in debati o bosanski agrarni banki se je Krek v imenu SLS postavil na čelo borbi zoper ekspanzijo nemškega kapitala na slovanskem jugu. Besede, ki jih je takrat v dunajskem parlamentu govoril v obrambo Srbov, ki so jih zmerjali s »svinjskimi pastirji«, so bile epohalne in vsak jih še danes lahko bere v »Slovenca«. Za časa balkanske vojne je bil zopet Krek, ki se je zavzel za balkanske Slovane, in »Slovenec« mu je zvesto stal ob strani. Treba le prelistati takratne letnike našega lista, ki je resno svaril Avstrijo pred Berlinom in zagovarjal zvezo z Rusijo, ki je v katoliškem časopisju sploh vseskozi uživala največje simpatije. Ob priliki znanega obiska Edvarda VI. na Dunaju je »Slovenec« očitno pozival avstrijsko vlado, naj se pridruži antanti in obrne Viljemu definitivno hrbet. Tako v parlamentu kakor v kranjskem deželnem zboru je SLS prva jasno formulirala pro-

gram zedinjenja Jugoslovanov na podlagi federacije. Krek pa je takrat tudi odkrito izjavil, da zamore Avstrija to nalogo izvršiti le, če se do temelja preosnuje v demokratsko, federativno, zapad in vzhod spajajočo državo; če ne, je zapisana poginul! To je tudi »Slovenec« takrat v več člankih, ki jih lahko vsak danes vpogleda, če treba, jasno poudaril.

Kaj pa »narodno-napredna stranka«? Ta je igrala vseskozi najžalostnejšo vlogo, kar si jo je mogoče misliti. Imela je pred očmi samo interese svojega malega omizja v »Narodnem domu«. Da ohrani svojo umetno nadmoč, se je robsko oklepala režima, se zvezala z nemškim veleposestvom in se zapisala Heinu, ki je z orožniškimi bajoneti skušal potlačiti slovensko ljudsko gibanje. Po dr. Ploju, sedanjem mariborskem velikem županu, je podpirala centralno vlado in pri Bienerthu intrigirala proti »Slovanski jednoti«. To pa zato, ker se je kakor zlojed križa bala demokratizacije Avstrije, vsled česar se je tudi pokojni dr. Tavčar s poljansko trdovratnostjo boril zoper splošno in enako

volivno pravico. Mentaliteta narodnonapredne stranke, ki je nazunaj forsirala najbolj kričavi nacionalizem, je bila sploh vseskozi nemška, centralistična, protidemokratska, neslovanska. Bala se je neke revolucionarne misli in neštetokrat SLS napadala kot prekucuško. Vseslovansko idejo je markiral zlasti Ivan Hribar, toda v popolnoma neslovanskem smislu — kot politično premoč carizma. Proglašala je Poljake za neslovane in napadala ukrajinsko gibanje, sploh vsak federalizem, osamosvojitve malih narodov, vsako socialno idejo, čisto v duhu pruskega centralizma. Taka je ta stranka ostala do danes. Njen boj proti »rinskemu klerikalizmu«, popolnoma posnet po vzorcu nemškega meščanskega liberalizma, je veljal v resnici ideji pristnega katolištva, vesoljnega krščanstva, ki se popolnoma strinja z idejo pristnega slovanstva, to je, z idejo demokratske, socialne federativne zadrudne uredbe človeške družbe na podlagi krščanske pravičnosti in ljubezni.

Razvoj med svetovno vojno in po nji pa si hočemo ogledati prihodnjič.

Blok nasilja in korupcije razočaran.

NARODNA SKUPŠČINA SE NE RAZPUSTI, AMPAK ODGODI DO REŠITVE KRIZE.
— DR. ŽERJAV BI RAD POSTAL MINISTER. — CENTRALISTI IZBRABLAJO VLOGO »AVTONOMISTA«.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Za jutri je predsedništvo narodne skupščine poklicalo v Belgrad vse poslance, ker je bila za 3. maja sklicana seja. Že danes so dospeli v Belgrad in so živahno razpravljali o težki krizi. Dasiravno ni bilo pomembnejših dogodkov, ki bi obeleževali konec krize, je vendar vladovala v parlamentu napeto razpoloženje. K temu je največ pripomoglo obnašanje radikalov, ki so po znanem govoru g. Pašića trdili, da bodo Pašićeve grožnje zalegle in da bo parlament razpuščen. V tem smislu so posamezni njihovi prvaki dali izjave. Posebno se je odlikoval Laza Marković, ki je izjavil tujim časnikarjem, da bosta Pašić in Pribičević sestavila vlado. Tak nastop Markovića je razumljiv in kaže, kakšni ljudje se najbolj potegujejo za tako vlado. Vse te nade se ne bodo izpolnile. Intrige niso nič zalegle. Laži režimskih listov, da bo drugič sestavljen nova vlada blok korupcije in nasilja in da bo 3. maja, jutri, razpuščen parlament, so očitno dokazane. Take trditve na neosnovane, kakor tudi prejšnje trditve, da imata Pašić in Pribičević voliven mandat že v žepu. Za jutri sklicana seja skupščine ni radi tega sklicana, da bi slišala ukaz o razpustitvi narodne skupščine. Na seji se bo nasprotno ugotovilo, da je vlada morala podati ostavko in ker nova še ni sestavljena, bodo seje odgojene do končne rešitve krize.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Za prvi maj se je pripeljal v Belgrad dr. Gregor Žerjav, da tudi on s svoje strani pripomore k rešitvi krize. Obiskal je včeraj Pribičevića, na kar je Pribičević sklical sestanek ožjih prijateljev. Prisostvovali so dr. Gregor Žerjav, Pribičević, Marković in dr. Vojislav Janjič. Na sestanku so po daljšem razmotrivanju sprejeli predlog dr. Žerjave,

da naj Pašić ponovno zaprosi za avdienco in pri tej priliki zahteva od kralja definitivno in takojšnjo rešitev. V slučaju, da bi Pašić uspel in bi blok korupcije in nasilja dobil novo vlado, ki bi šla na volitve, bi v tej vladi Žerjav zavzel mesto, kakor ga je prej zavzemal dr. Niko Zupanič, dobil bi ministristvo brez portfelja za Slovenijo. Da bi ta svoj predlog podprl, je prošil za avdienco, a ni bil sprejet. Dokazi, ki jih je predložil, slone na vsakdanjih denunciacijah »Slovenskega Naroda«. V volivnem boju proti SLS naj bi se na eni strani postopalo z največjim terorjem, na drugi strani naj bi se pa podpirala v Sloveniji nova avtonomistična Radičeva struja, ki je ustanovila socialistična dvojica dr. Drago Lončar in Albin Prepeluh, da bi se oslabil SLS in s tem odporna sila slovenskega naroda.

SESTANEK NACELNIKOV OPOZICIJE.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Danes se je v Jugoslovanskem klubu vršil sestanek načelnikov opozicijskih strank dr. Korošca, Ljubomira Davidovića, Marinkovića, dr. Hrasnice in dr. Mačka. Ugotovilo se je, da je proglas HRSS sestavljen za slučaj novih volitev, katere bi vodila Pašić in Pribičević, to pa zato, ker je naše poslanstvo na Dunaju obvestilo Radića in njegove prijatelje, da je Pašić dobil voliven mandat in da bo 6. maja narodna skupščina razpuščena. Ravno tako je naš poslanik na Dunaju Milojevič isto vest razširil v dunajskih nemških listih. To je nova intriga sedanjega vladnega režima, ki se poslužuje vseh sredstev, da se dokopje do vladnega mandata. Proglas HRSS zato še ne bo objavljen.

bil povabljen Ljubomir Davidović, ki je bil pri kralju od 7 do pol 9 zvečer. O avdijenci je obvestil takoj dr. Korošca. Ta avdiencia je zelo značilna. Neposredno pred njim je bil Ljubomir Jovanović. Takoj nato se je odpeljal na dvor Pašić, ki pa ni bil sprejet. Po svoji vrnitvi iz Bjeline je že ponovno zaprosil za avdienco, pa zaman.

Ostra srbska obsodba Pašićevega govora.

Belgrad, 2. maja. (Izvir.) V današnjih »Novostih« priobčuje Momčilo Ivanič, voditelj neodvisnih radikalov, ostro kritiko govora g. Pašića v Bjelini. V tej kritiki pravi:

»Povodom tega govora moramo konstatirati, da je Pašić v državi prvi agent provokator, ki poziva in kliče široke sloje državljanov na medsebojno krvavo obračun. Na ta način se jasno dokazuje, da v tej državi ne more biti miru med poedinimi deli našega naroda, dokler je prvi ave-

tovalec krone človek s takim mišljenjem. Dalje konstatiramo, da je g. Pašić prvi vrigel rokavico vsem nam in da hoče, da se borimo z nezakonitim sredstvi. Naj se zato že v naprej ve, da v pravični samobrambi tudi od nas ne bo noben čuval g. Pašića kot prvega in glavnega krivca. Naj ne pozabi pomniti, da ima palica dva konca. — Dalje pravi, da so g. Pašić in nekateri njegovi ministri izrazili mišljenje, da so volitve edini izhod, češ da ta parlament ni delazmožen. Ker Pašić ni v stanju, da bi razgalil skupščino, je treba njemu dati še mandat, da izvrši nove volitve, da bi s Pribičevićem s pomočjo nasilja dosegla ono, kar mirnim putem ne moreta doseči. Da ni nič drugega, kakor pretnja Pašića s krvjo, bi bilo dovolj, da se Pašić diskvalificira, da bi še nadalje ostal na oblasti. G. Pašić je popolnoma izgubil pamet in preti celo kralju, ako mu ne da sile na razpolago, da si zagigura večino. Ko se človek, star preko 80 let, tako spozabi, da na strankarskem shodu vleče v debato krono, potem je razumljivo, da se lahko pomisli, ali ni ta stavec popolnoma izgubil svoje pameti. Obenem se vidi, kako hoče ta stavec imeti v suženstvu tudi drugega ustavnega faktorja, kadar zahteva zase in samo zase in večno zase pravico, da razpusti narodno skupščino, čim je v njej v manjšini. Ni niti ustavno niti parlamentarno to, kar zahteva Pašić od krone in ji raditega javno preti, ako se njemu ne priklene vlada. Ako so eni v parlamentu v manjšini, ne znači, da morajo biti tudi drugi. Zato mi globoko verujemo, da se naš mladi kralj ne bo ustrašil, najmanj pa, kadar se kaj takega dela, kar si je upal storiti g. Pašić na tretji dan srbske Velike noči v Bjelini.

O Pašiću pišejo še v »Novostih«: »V političnih krogih se smatra, da je s svojim govorom napravil veliko napako, s katero bi moral dokončati svojo polit. kariero.«

Proglas HRSS.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Včeraj dopoldne ob 9 se je pričela plenarna seja HRSS, katere so se udeležili samo poslanci HRSS. Poslanca dr. Behmen in Gjoka Popović, ki sta prišla v Zagreb, da poročata predsedstvu HRSS o političnem položaju, se seje nista udeležila.

Na seji je predsedstvo poročalo o razgovorih z g. Radićem na Dunaju, kjer je bil redigiran načrt proglasa na narod. Ta načrt je bil predložen plenumu v pretres. Prvi del proglasa govori o tem, da je že davna želja g. Radića, da se hrvatsko vprašanje reši z iskrenim sporazumom med Hrvati in Slovenci. Zato je bila lani sprejeta ponudba radikalov za sporazum in sestavljen protokol sporazuma, ki bi naj bil predpogoj za sporazum. Nadalje govori proglas o programu HRSS. Zanimiv je pasus, ki govori o republikanizmu. Glasi se: »Mi smo proti revoluciji, vsakemu nasilju in atentatu. Vse monarhije, ki so bile gnile, so propadle. Ako se bo pri nas vladalo zakonito, ne bo prišlo do nobenega preobrata.« Nato govori o hrvatskem seljaštvu in o uspehih HRSS in poudarja, da predsedstvo HRSS upa, da bo pri prihodnjih volitvah dobila HRSS okoli milijon glasov.

Drugi del proglasa se bavi s položajem, ki je nastal po dohodu poslancev HRSS v parlament. Ugotavljajo se dogodki, ki so sledili prihodu poslancev v Belgrad. Na koncu izraža proglas mišljenje HRSS o položaju in poudarja, da HRSS kakor tudi vsa opozicijska bloka zahtevata, da oblast v državi prevzame parlamentarna in ljudska večina, bodisi v obliki poslovne ali volivne vlade.

Nato se je vršila razprava o razširjenju HRSS v federacijo HRSS. Sprejet je bil predlog predsedstva, da v federacijo HRSS vstopi Hrvatska Zajednica, Hrvatski radnički savez in stranka prava, ki jo vodi dr. Košutić.

Končno so razpravljali o tekočih strankinih zadevah. Sklenjeno je, da se sedanja taktika nadaljuje.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Včeraj so vsi poslanci HRSS odpotovali v Belgrad.

POSLANCA BEHMEN IN POPOVIČ V ZAGREBU.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Včeraj pred sejo in po seji sta se poslanci dr. Behmen

In Gjoka Popović dalj časa razgovarjala s člani predsedstva HRSS o političnem položaju. Poslanec Popović je izjavil častnikarjem, da je med njim in predsedstvom HRSS dosežen popoln sporazum. Dementiral je vesti, da je Pašiću zagotovljen volilni mandat.

POTOVANJE KRALJEVE DVOJICE V PARIZ.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) O bivanju dr. Ninčiča v Parizu se nič ne poroča. Glasovi proti Romuniji so popolnoma utihnili. Poroča se o oficijelnem programu potovanja kraljeve dvojice v Pariz, ki bo trajalo tri dni in sicer 25., 26. in 27. maja. Zdi se, da so bile naše tozadovne informacije popolnoma točne.

PRIHOD PREDSEDNIKA RAZMEJITVENE KOMISIJE.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Dopotoval je predsednik razmejitvene komisije med Italijo in našo državo Daskalov. Njegov prihod je v zvezi s skorajšnjim pričetkom delovanja te komisije, ki so ji potrebne nove instrukcije z ozirom na rimski pakt.

POGAJANJA Z ITALIJO O DAVČNIH ZADEVAH KONČANA.

Belgrad, 2. maja. (Izv.) Iz Rima se je vrnil član glavne kontrole g. Hilarij Vodopivec, ki je delegat naše države pri pogajanjih za ureditev plačevanja davkov v nekaterih krajih, ki so bili okupirani na Italiji. V Sloveniji so zainteresirani prebivalci v logaškem okraju. Kakor izveemo, so pogajanja končala z uspehom. Vodopivec je o uspehu poročal zunanjemu ministru.

Proslava 1. maja.

Rim, 2. maja. (Izv.) 1. maj je potekel brez posebnih nemirov. V Milanu, Bariju, Carbonaru in raznih drugih mestih je del delavstva izostal od dela. V Rimu in ponekod drugod je vlada razgnala nekaj komunističnih shodov in pozaprla več oseb. — V Rimu so se pripetili pikanten dogodek, da je nekaj časa s balkona na Montecitorioju vihrala rdeča zastava. Stvar je vprizoril komunistični poslanec Picelli, ko je ostal nekaj časa sam v zbornišni knjižnici. Vendar so ga zasačili skoroda na činu in hitro odstranili zastavo.

Berlin, 2. maja. (Izv.) Majniška proslava je potekla skoro v vsi Nemčiji popolnoma mirno. Gruče ljudi, ki so se pojavljale tu in tam na berlinskih ulicah, je policija brez uporabe orožja razgnala. V provinci je prišlo tu in tam do prask med delavstvom in policijo, toda spopadi niso bili hudi in so zahtevali le nekaj ranjenih žrtev.

Dunaj, 2. maja. (Izv.) Prvi maj so po semkaj došli poročili slavili po vsi Avstriji popolnoma mirno.

London, 2. maja. (Izv.) Včeraj je bilo v Hyde parku veliko delavsko zborovanje. Posamezni govorniki so ostro napadali Mac Donalda, češ, da je premalo zaveden in energičen.

Pariz, 2. maja. (Izv.) Majniška proslava je po vsi državi mirno potekla.

Atene, 2. maja. (Izv.) Včeraj so hoteli komunisti po ulicah demonstrirati. Policija je demonstrante takoj razgnala.

Italijanski ministrski svet.

Rim, 2. maja. (Izv.) Dne 30. m. m. je zboroval ministrski svet. Ministrski predsednik Mussolini je poročal o odstopu vojnega ministra Diaza in zaprisegi njegovega naslednika generala Antona di Giorgia.

Nato so sprejeli Mussolinijev predlog za ustanovitev prometnega ministrstva, ki prevzame posle dosedanjega ministrstva za pošto in brzojav, dalje komisarijata za trgovsko mornarico in uprave državnih železnic, v ublažitev vinske krize so dovolili olajšave za izvoz vina. Za javna dela v Bazilikati so dovolili 200 milijonov lir.

MUSSOLINI O ZUNANJEM IN NOTRANJEM POLOŽAJU.

Rim, 2. maja. (Izv.) Včeraj se je zopet sešel ministrski svet. Poročal je Mussolini o zunanjem in notranjem položaju. Opozoril je na bližnji Benešev in Theunisov obisk, na razvoj normalnih odnosov s Turčijo, na ugodni potek pogajanj z Anglijo, ki danes priznava, da jabsko vprašanje ni zvezano z dodekaneškim ter je v kratkem pričakovati, da Anglija Juba končno veljavno odstopi Italiji. O notranjem položaju je Mussolini rekel, da vlada energično pobija posamezne pojave povolitvenih neredov. — Glede 1. maja poročajo prve vesti, da po vsej Italiji poteka mirno. V vseh velikih podjetjih se dela. Samo v nekaterih manjših podjetjih v Milanu je izostal od dela 15 odstotkov delavcev. — Ministrski svet je Mussolinijevo poročilo odobril.

RUSKO POSLANIŠTVO V RIMU IN 1. MAJ.

Rim, 2. maja. (Izv.) Povodom 1. maja je rusko sovjetsko poslaništvo razvilo na svojem poslopju rdečo zastavo. Oblast je poslaništvo močno zastražila.

ITALIJANSKA VLADA PROTI POPOPULARSKIM KMETSKIM HRANILNICAM.

Rim, 2. maja. (Izv.) »Tribuna« poroča, da namerava vlada po popolarskih kmetiskih denarnih zavodih izvesti revizijo, ker so znani slučajji, da se je združni denar uporabil za volitve.

ZUNANJA POLITIKA ITALIJE.

Rim, 2. maja. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je izjavil Mussolini, da bo imel sestanek dr. Beneša z Mussolinijem politični značaj, ravno tako kot njegov sestanek z belgrajskimi državniki. Med Turčijo in Italijo se je razmerje razbistrilo. Z Anglijo je dosežen sporazum, da se bo vprašanje Jube obravnavalo posebej in ne v zvezi z vprašanjem Dodekaneza. Prijaznost Mac Donaldova daje Italiji upanje, da bodo izpolnjene njene kolonijalne želje.

ITALIJA IN MALA ANTANTA.

Rim, 2. maja. (Izv.) Predsednik Masaryk se je včeraj odpeljal iz Genove na Sicilijo. Pred svojim odhodom je Masaryk dopisniku »Tribuna« izjavil med drugim, da Čehoslovaška nima nikakih averzij proti Italiji. Glede Ogrske je dejal, da bo v bodočnost tudi Ogrska pristopila k Mali antanti, ki ima le obrambne namene, zlasti pa da prepreči nemško ekspanzijo na vzhod.

POGAJANJA MED RUSIJO IN BELGIJO.

Pariz, 2. maja. (Izv.) »Matin« poroča iz Bruslja, da je ruska vlada pozvala belgijsko, naj obnovi diplomatske zveze z Rusijo. Belgijska vlada se je pozivu odzvala in pogajanja med Rusijo in Belgijo se prično v kratkem v Londonu.

VOLIVNI BOJ V FRANCII.

Pariz, 2. maja. (Izv.) Za francoske volitve je vloženih 428 kandidatskih list z 2748 kandidati. V Parizu kandidira 10-krat toliko kandidatov kakor je na razpolago mandatov.

BELGIJSKI MINISTRI V LONDONU.

London, 2. maja. (Izv.) Theunis in Hyman sta prišla v London. Jutri ju bo sprejel Mac Donald.

JAPONSKA POMOČ NEMCIJI.

London, 2. maja. (Izv.) Japonska vlada se bo udeležila financiranja nove nemške državne banke s kapitalom pol milijona funtov šterlingov.

PRED VAŽNIMI ODLOČITVAMI GLEDE NEMCIJE.

Hannover, 2. maja. (Izv.) Tu se je vršilo veliko zborovanje nemške ljudske stranke, na katerem je govoril tudi minister zunanjih zadev dr. Stresemann. V svojem govoru je dr. Stresemann naglašal, da bo stala Nemčija ta mesec pred zelo važnimi zunanje-političnimi odločitvami, ki ne bodo prav nič zaostajale po svoji važnosti za določbami verzajskega miru. Zato bo morala igrati glavno vlogo pri volitvah v Nemčiji zunanja politika.

KONKURZI V NEMCIJI.

Berlin, 2. maja. (Izv.) Število konkurzov v Nemčiji se v novem času zelo množi. Januarja meseca t. l. je bilo 28 konkurzov, februarja 42, marca 63, aprila pa 125.

NAPREDEK PRODUKCIJE V NEMCIJI.

Berlin, 2. maja. (Izv.) Državni statistični urad javlja, da je produkcija premoga v skoro vseh revirjih dosegla že predvojno višino.

TRDOVRATNI MAZARI.

Budimpešta, 2. maja. (Izv.) Grof Appony je imel v Pečuju velik govor, v katerem je pojasnjeval pomen pristopa Ogrske v Društvo narodov. Med drugim je dejal, da mislijo mnogi, da pomeni pristop Ogrske k Društvu narodov za Ogrsko odpoved na misel obnove nekdanjega ogrskega kraljestva v neokrnjenih mejah. Ta misel pa je napačna, je dejal grof Appony, ker Ogrska hoče ravno s pristopom k Društvu narodov uresničiti svoje stare želje po obnovitvi stare Ogrske.

GENERALNI KOMISAR V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 2. maja. (Izv.) Danes je dospel semkaj bodoči generalni komisar za Ogrsko Smith v spremstvu finančnega tajnika Društva narodov Taylorja.

ANGLEŠKI DRŽAVNI PRORAČUN.

London, 2. maja. (Izv.) Koncem aprila je predložila delavska vlada parlamentu svoj proračun za leto 1924—25, ki ga je izdelal minister Snowden. Časopisje je s proračunom splošno zadovoljno, Asquith pa je izjavil, da je Snowdenov budget jako zdravo finančno delo.

POSVETITEV STOLNE CERKVE V LINC.

Linc, 2. maja. (Izv.) V Lincu so posvetili novo škofijsko cerkev z velikimi slovesnostmi. Slavnosti se je udeležilo več ministrov s predsednikom Hainischem na čelu. Kljub silnemu naliwu je slavnost sijajno uspela.

UPOR NA KUBI.

Berlin, 2. maja. (Izv.) »Lokalanzeiger« poroča iz Havane, da so v St. Jagu ubili župana. O revoluciji na Kubi zaradi stroge cenzure ni mogoče dobiti podrobnih poročil.

BOJ CARPENTIER-TOWNLEY.

Dunaj, 2. maja. (Izv.) Carpentier je premagal v boks Angleža Townleya. Posebno razsodišče pa bo o zmagi še raz-

pravljalo, ker baje zmaga ni čisto konkretna. Carpentier dobi kot nagrado eno milijardo avstrijskih kron, Townley pa 400 milijonov kron.

SILEN VIHAR V AMERIKI.

London, 2. maja. (Izv.) Iz Newvorka poročajo, da je v Južni Karolini in po sosednih državah divjal pretekle dni silovit orkan, ki je povzročil neizmerno škodo. Vihar je rušil cela sela in tudi nekaj mest. Vihar je divjal v razsežnosti skoro 1000 km. Nad 80 oseb je mrtvih, težko in lahko poškodovanih pa je na stotine.

Zborovanja SLS.

Shod zaupnikov SLS v Kostanjevici. Na Belo nedeljo popoldne ob pol 3 se je zbralo v društveni dvorani nad sto mož zaupnikov. G. poslanec Sušnik je poročal o zunanem in notranjem političnem položaju. Ljudstvo ničesar bolj ne želi kot da bi bilo že enkrat konec korupcionističnega vladanja. — Veseli pa nas, da so naši demokrati pokazali pravo lice, namreč ko so potegnili z velesrbskimi korupcionisti. — Bilo je govora tudi o občinskih volitvah. Reklamo se je, da od kompromisov naša stranka še nikdar ni profitirala in zato naj tudi sedaj nastopa sama! Tudi o važni napravi za našo dolino, to je kanal za električno centralo, nas je g. poslanec informiral. Shod zaupnikov odobrava taktiko Jugoslovanskega kluba in je ponosen na to, ker so baš naši poslanci s svojo vztrajnostjo dosegli, da se ruši sedanji režim. — Iz Kostanjevice se je g. poslanec podal na shod zaupnikov na Čatež in v Veliko Dolino. Oba shoda v Čatežu (28. aprila) in v Veliki Dolini (29. aprila) sta izpadla zelo zadovoljivo. Ljudstvo ve, da je edina resna stranka le SLS.

Na Vrhniki je bil v nedeljo, dne 27. aprila dobro obiskan sestanek zaupnikov SLS, na katerem je poročal g. prof. J. a. r. e.

Politične vesti.

Radč — Prepeluh. »Slobodni dome« poroča v svoji zadnji številki: »Urednik ljubljanskega republikanskega tednika »Avtonomista« Albin Prepeluh je bil dva dni na Dunaju ter se je s predsednikom HRSS popolnoma sporazumel z ozirom na bodoče parlamentarne volitve.« Nam so bile zveze g. Prepeluha z g. Radčem že zdavnaj znane, g. Prepeluh jih je pa v »Avtonomistu« tajil. Znano nam je pa tudi, da je bilo vodstvo HRSS protivno zvezi z gosp. Prepeluhom za volitve, ker se je zavedalo, da bi bilo še zlasti za sedanji čas zelo neumestno s takim popolnoma nepotrebnim korakom rahljati skupno delovanje s SLS proti centralizmu in medsebojno zaupanje kaliti na ljubo enemu samemu ambicioznemu politiku. Vodstvo HRSS je bilo pametno, toda g. Radč je bil zelo kratkoviden, kakor že mnogokrat, kadar je hotel kako najpametnejšo pogruntati in je nasledel dunajskemu romarju iz Ljubljane. Mi to odkrito obžalujemo, ne morda ker bi se bali kakega demagoštva od katerekoli strani; saj je naše slovensko ljudstvo po svoji ogromni večini politično tako dozorelo, da zna ceniti svojo in svojih voditeljev trezno in pametno politiko. Obžalujemo to zvezo Radč-Prepeluh le, ker bo brez vsake potrebe absorbirala nekaj energije za medsebojno borbo, mesto da bi se vsa slovenska in hrvaška energija strnjeno uporabila zgolj proti centralizmu in za udeležitev slovenskega in hrvaškega programa. Mi smo zato molčali, kadar nismo soglašali s politiko g. Radča, tembolj ako se je tikala

Dr. T. M.:

Velika noč v Nišu.

Praznik slave in veselja, praznik prvih pomladnih dni je zopet tu.

Kako je bilo lani v tem času doma prijetno! In letos moram biti tako daleč od doma, mi je potožil mlad vojak. »Koliko bi dal, da bi smel vsaj za par dni domov, pa ne gre. Tako bodo samo moje misli hitele čez hrib in dol v slovensko planinsko vas...«

Da, kdor je živel kdaj v tujini — teh je sedaj po svetovni vojni premnogo — ta ve, kako je težko biti človeku, posebno mlademu, neizkušenemu vojaku, v prazničnih dneh med tujimi ljudmi v tujem svetu, kjer ni božajoče roke matere, ne smehljajočega se obraza sestre, ne pihov in ne potic, ne prijateljskega razgovora s sosedi. Hladni obrazi, stroga povelja predstojnikov, tu ni mesta srcu in ljubezni. Še blagor tem, kateri se nahajajo v kraju, kjer je katoliška cerkev, katol. duhovnik. Ti vsaj tuintam lahko obiščejo Njega, ki jih vabi k sebi, potožijo svoje težave duhovniku in čujejo tolažilne besede in olajša se jim pri srcu; zopet gredo z novim pogumom na vsakdanje opravilo.

Kako težko je šele onim v krajih, kjer ni ne katol. duhovnika ne cerkve, kjer živijo in služijo raztreseni med tujci po veri in ne čujejo tolažilne besede. Takih je mnogo več kot prvih.

Niški apostol. administrator g. Hrđy ve dobro, kako težko je v tujini, zato je

cel marec pripravljal, da preseneti niške katoličane domačine in vojake iz daljnih krajev. Ni lahka služba duhovnika v teh razmerah: daleč, 50 in več kilometrov na okoli nobenga tovariša. Katoličani raztreseni po celi pokrajini: tu eden prosi, da naj pride krstiti dete, tam leži drugi na mrtvaški postelji; kraji brez železnice in brez prometnih zvez. Katoličani tu vedo ceniti požrtvovalnost svojega dušnega pastirja in ga spoštujejo, in tudi pravoslavni se čudijo neumorni delavnosti katoliških duhovnikov.

Zidarji so nanovo očistili in pobelili cerkveno poslopje, slikar je par dni krasil stene, nanovo so namestili sv. križev pot: skratka, cerkva je dobila praznično lice.

Prišel je Veliki petek. V cerkvi je bil pripravljen božji grob, preprosto sicer, vendar lepo. Pred njim sta stražila dva vojaka. Prihajali so obiskovat cerkvico katoličani, prihajali i pravoslavni. V posebno velikem številu so se odzvali vojaki. Z oficirji na čelu je prihajala četa za četo; drug za drugim so pripogibali kolena pred Kristom na križu na tleh, pred božjim grobom, in molili: in misli so mislile na dom.

Na Veliko soboto dopoldne se je zopet oglašil zvonček. Nič manj ni učinkovalo na duše prisotnih njegovo zvonjenje, kot gromki glas zvonov-velikanov na vernike v cerkvah tam v domovini.

Zvečer ob 6 je pričela slovesnost Vstajenja. Cerkev je bila nabito polna:

elegantno oblečeni meščani poleg siromašnih vernikov iz predmestij, vojaki poleg civilno oblečenih. In vendar so še prihajali novi, kljub dežju, ki je kot nalašč stavljal na preizkušnjo niške katoličane. Prestali so jo dobro, prišli so v velikem številu. Komendant divizije je poslal svojega zastopnika, mestni župan je odredil ljudi za vzdrževanje reda pri procesiji: pokazala sta največje spoštovanje do katoliške vere.

Zalibog je bil prehud dež, pa se procesija ni mogla vršiti v takem obsegu, kot je bilo nameravano. Šla je samo okrog cerkve. Ves čas slovesnosti je lepo pel cerkveni pevski zbor, vendar vse lepše, vse bolj slovesno je zadonela slovenska velikonočna pesem iz grl vojakov, ki so peli na dvorišču. In na obrazih je sevala velikonočna sreča in veselje.

Na Veliko nedeljo se je nebo zjasnilo. Prekrasno jutranje solnce je izšlo iz za ozelenelih hribov, zaiskrila je rosa na livadah, priklonile so se prve pomladne cvetke. Zopet so hiteli katoličani v svoj dom, da se je napolnil le prekmalu in so pozneje došli morali ostati na dvorišču. Vojaki so imeli jutraj svojo sv. mašo v vojašnici — daroval jo je vojaški duhovnik g. Lovrič, vendar so se tudi dopoldanske sv. maše v cerkvi udeležili v velikem številu. Tiha molitev navzočih se je spajala s slavnostno pesmijo pevskega zbora in hitela v nebeske višave. Zopet so zapeli vojaki par velikonočnih pesmi z vsem občutkom. Med sv. daritvijo je igrala tu-

di vojna muzika. Vse tako slavnostno, vzvišeno, segajoče do dna srca. Bil je dan sreče in Vstajenja za dušo.

Omenil mi je po sv. maši pravoslavni Srb: »Kako mora biti šele v Vaši domovini lepo v teh dneh, ako je že tu tako krasno!«

S tem pa še ni končal glavni praznik za niške katoličane. Kakor za Božič, tako nas je i za Veliko noč g. administrator Hrđy presenetil z igro, v katero je on vložil vse svoje moči, mnogo časa in pa potrpežljivosti, da igralce — v tem slučaju igralke — čim bolje pripravi in nauči.

Igrala so dekleta in sicer igro: »Mučenice Kristova, oprosti mi!« Vzeta je iz tretjega stoletja, iz časov preganjanja kristjanov. Dekleta in otroci, katerih stariši žive že od nekdaj v Nišu, in zopet drugi, kateri so prišli nedavno v Niš, iz raznih krajev naše domovine, so nastopili brez bojazni, igrali s srcem in navdušenjem, z znanjem in spretnostjo, katere človek ne bi pričakoval. Trud g. administratorja je rodil obilen sad. Zalibog je bila dvorana, bolj reči soba mnogo premajhna, da bi mogli vsi biti navzoči.

Tako se je dovršil glavni praznik le prerano. Živil je vero v srcih navzočih, vtil nov. žar, navdušil za nadaljnje delovanje. Zazal je, da niški katoličani delujejo tudi v svetnem polju in to z dobrim uspehom. — Toda pravega, res smotrnega dela v takih krajih biti ne more, dokler se ne poveča število duhovnikov,

samo hrvatskega naroda in programa HR SS, ker je stvar Hrvatov samih, kako si hočejo postlati in ravnati stvar nas Slovencev, kako si po treznem in vsestranskem prevdarjanju predstavljamo srečo svoje bodočnosti. Odgovarjali smo le, kadar so Radičevići posegali preko svojega hrvatskega v naše slovensko območje. Mi smo bili — kakor vsikdar — poštene zavestniki v skupni obrambi in skupni ofenzivi. Če pa bi radi nelojalnosti na drugi strani moč skupne falange morda trpela škodo, ne bo zato krivda na naši strani. To pa že danes povemo, da od nikogar, pa prav od nikogar ne bomo pustili krhati politične moči slovenskega naroda. Varuhov ne potrebujemo nobenih, ker smo polnoletni in vsaj toliko pametni in samozavestni, kakor tisti, ki bi radi igrali v svojo korist in v škodo slovenskega naroda vlogo njegovega jeroba. Najmanj pa bi bili še voljni trpeti tak absolutizem, kakor ga trpi uvideno vodstvo HRSS v svoji stranki. Clara pacta — boni amici!

+ *Jugoslavija in grška republika.* Vladam Anglije, Italije in raznih drugih držav, ki so že priznale grško republiko, je sledila tudi naša vlada. »Politika« poroča, da se je to zgodilo s sledečo motivacijo: »Plebiscit od 13. aprila je izpadel brez dvoma v korist izpremembe režima. Grški narod se je izjavil za republiko. Mi kot sosedi Grčije ne moremo imeti ničesar proti tej odločbi in proti svobodnemu izražanju ljudske volje potom plebiscita.«

Beleške.

Kje je korupcija med samostojnimi demokrati v vladi, se ponosno popraša »Jutro«. Preje, ko je vladal samoradikalni režim, je bila korupcija, tega tudi »Jutro« ne more utajiti, ker je samo na ves glas zoper njo kričalo. Zdaj je tudi korupcija — pa samo med radikali, namiguje »Jutro« — samostojni demokrati člani vlade pa so čisti kot lilije na poljani. Pa to ne drži, drago »Jutro«. Kaj pa pod radikalno-demokratsko koalicijo zloglasnega spomina? Nadalje: ali ne podpira korupcije, kdor pomaga korupcionistom vladati, kakor delata to zdaj Pribečevići in Žerjav? In končno: Ali ni to tudi korupcija, če so si ministri, ne izvemši demokratskih, dali takoj po svojem nastopu izplačati cele milijone na diferenci v plačah, dočim uradniki niso še nič dobili? Vidi se, da ti gospodje mislijo najpreje nase in si pomagajo z državnim denarjem, medtem ko morajo uradniki delati dolgo in dobe povišek pozneje, kar pomeni v ekonomiji veliko izgubo. — Sicer pa imajo samostojni demokrati glede korupcije tudi brez tega toliko na vesti — gospodje so pozabili že vse svoje afe — da jim ne pristojajo govoriti o svoji čistosti. Saj sami sebi ne verjamejo. Od sedanjega režima so si dali za svoj vstop v vlado že toliko plačati za svoje strankarske institucije, da je Pašića strah, da se ne bi njegovi fondi popolnoma osušili.

Naši samostojnejši so v veliki zadregi za volivno parolo. Kajti njim se bo v slučaju, da do tega pride, izredno slabo godilo. Pucelj nima namreč svojim volivcem prav ničesar pokazati. Stranko so mu ustanovili demokrati, on pa je bil njihov eksponent, s pomočjo katerega je Žerjav mislil lažje ubiti »klerikalnega zmaja«. Dasi se je Pucelj potem z demokrati kregal, je dejansko vseskozi podpiral njihovo centralistično protislovensko in pa protikmetško bankarsko politiko. Pašiću je noč in dan kadil kakor največjemu svetniku. V »Kmetijskem listu« je ljuto napadal avtonomijo, branil velešrbsko hegemonijo in militarizem in uganjal protifarško gonjo. Šele v zadnjem trenutku, ko so se kmetске množice po celi državi odvrnile od belgrajskega centralizma, je Pucelj začel igrati v svojem listu na druge strune in se nahaja v opoziciji skupaj z zemljoradniki, s katerimi je bil preje dolgo sprt, pa se je moral zopet zateči k njim, ker se drugam sploh ni imel nasloniti. Kljub temu pa so tla pod Puceljem popolnoma razrahljana in se moč nahaja v zelo nesplendidni izolaciji. Da se reši popolnega pozabljenja, je zdaj v »Kmetijskem listu« iznašel, da so »glavni krivci sedanje kmetске zadolženosti voditelji klerikalne stranke«. Glavni in edini krivec kmetске zadolženosti je belgrajski centralizem, ki ga je Pucelj kot poslanec in minister tako dolgo z vso silo podpiral. Če kmeta tarejo tako visoki davki, da se mora zadolževati, se ima za to zahvaliti tudi g. Pucelju, ki je Pašiću kot poljedelski minister pomagal Slovenijo odirati. Pucelj je bil tudi najbolj goreč pristaš vidovdanske ustave, ki je dala Belgradu vso moč v roke. Pucelj naj bi torej rajši lepo molčal, mesto da s svoje eteklene hiše meče kamenje na druge.

»Odlikovanje«. Glavni odbor Orjuna je na svoji zadnji seji odlikoval brata Slavka Rejo, glavarja mestne Orjune Maribor, za njegove zasluge na nacionalnem polju z »Zelenim zmajem« s pridevkom »Zmajevit«. (Orjuna, 3. maja, str. 5.)

»Svečano svinjstvo« imenuje »Orjuna« način prevedbe uradnikov. »Orjuna« piše tozadevno: »Kolikor smo informirani, so se je prevedba zlasti v Srbiji izvele škanda-

lozno in vseskozi na škodo prečanov, ki so zapostavljeni na celi črti. Pričakuje se deset in deset tisoč pritožb iz same Srbije. Časopisi mrgole notie, kjer se pripoveduje, da je sin ministrskega lakaja postal visok uradnik, dasi nima nobene druge kvalifikacije, da so se različnim sinkom in priženjenjem v porodico podelila razna visoka mesta, da so ljubice raznih visokih gospodov postale prave državne uradnice, ki vsled svojih visokih zvez in intimnih odno-

Praznovanje 1. maja kršč.-soc. delavstva.

Krščansko-socialno delavstvo je proslavilo letošnji 1. maj po vseh delavskih središčih na slovesen način, tako da je v celokupni javnosti vzbudilo posebno pozornost in vtis, da bo v najkrajšem času pretežna večina slovenskega delavstva organiziranega v »Jugoslovanski strokovni zvezi«, ki je že danes najbolj strnjena slovenska strokovna organizacija. Dosedaj smo prejeli naslednja poročila o praznovanju 1. maja iz delovnega območja glavnega tajništva JSZ. Mnogo lepih praznovanj pa se je izvršilo na štajerskem, ki sta jih organizirali celjsko in mariborsko okrajno tajništvo JSZ.

Zagorje. Skupina »Jugoslov. strokovne zveze rudarjev« je tu letos proslavila 1. maj na miren in slovesen način. Ob osmih zjutraj se je članstvo udeležilo svetne maše, ob devetih pa je napolnilo društveno dvorano. Zborovanje je otvoril tov. Flisek Viktor in oddal besedo tov. poslancu Fr. Kremžarju, ki je v globoko zamišljenem govoru obrazložil silen pomen ideje 1. majnika v današnji zmaterializirani človeški družbi in povdaril, da je baš krščansko-socialno delavstvo v prvi vrsti poklicano, da udelevi majske misel dela v dejanskem življenju. Govor je vplival, naše vrste bodo rastle. Na praznovanje 30 letnice kršč. del. gibanja dne 1. junija 1924 bo naša skupina odposlala najmanj 30 delegatov. Popoldne se je vršila delavska prireditvev in prosta zabav.

Trbovlje. Naša krščanska rudarska organizacija je z letošnjo proslavo 1. maja nad vse pričakovanje uspela. Ob osmih zjutraj je služil sv. mašo g. župni upravitelj Zmavc, med katero je v lepih besedah govoril o delu in veri. Po sveti maši je otvoril tov. Križnik v društvenem domu slavnostno zborovanje. Prvi je govoril podnačelnik JSZ Srečko Žumer, ki je v stvarnem govoru razložil pomen dela in važnost strnjene strokovne organizacije. Za njim je govoril glavni tajnik JSZ Fran Žužek o majske ideji, o splošni dolžnosti do dela in o izgledih v bližnji bodočnosti za krščanski delavski pokret. Oba govora sta dobro uspela. Med Žužkovim govorom je prikorakalo mimo doma marksistično delavstvo. Popoldne ob pol štirih se je delavstvo zbralo k delavski predstavi in prosti zabavi. Medtem je prišel čez goro iz Zagorja poslanec Franc Kremžar, ki je v enournem govoru obrazložil jakost in metode jugoslovanskega in mednarodnega velekapitala, od katerega je danes odvisno tudi politično življenje v naši državi. Vsi trije govorniki so se nato odpejali na postajo, delavstvo pa je prisostvovalo predstavi. Na 1. junija bo naša skupina v Ljubljani dobro zastopana.

Vič pri Ljubljani. Praznovanje 1. maja je organizirala »Okrajna delavska zveza« za Vič in okolico. Proslava se je otvorila že v sredo zvečer z otvoritvijo predstave »Lovski tat«, katero je igralo ob nabito polni dvorani kat. prosvetno društvo. V četrti uri ob petih zjutraj je priredila godba kat. izobraževalnega društva po Viču in okolici budnico, nakar je delavstvo v strnjениh vrstah odkorakalo na Rožnik čez Rožno dolino, Ljubljanci pa so prišli čez tiolski gozd. Ob pol osmih je bral sv. mašo p. Engo Klasinc, ki je imel primeren nagovor. Cerkev je bila polna. Po sv. maši se je pričelo zborovanje. Urednik »Slovenca« Smodej je govoril o veličini krščanske delavske zavesti, tajnik »Strokovne zveze tovarniškega delavstva« Peter Lombard o pa o ideji 1. maja ter o prenovitvi vsakega posameznika v pravi delavski zavesti. Ob prosti zabavi je nato delavstvo uživalo krasoto prvega maja in veličino zgodnje pomladi.

Tržič. Tržiški delavci so praznovali prvi maj na tradicionalen način s sv. mašo pri Sv. Križu. Med službo božjo je imel g. župnik krasen nagovor o krščanskem prvem majniku in vzvišenem pomenu in cilju dela, ki naj delavca-trpina vodi k Bogu po večno plačilo. Po sv. maši so udeležniki obstali pred cerkvijo, in zastopnik tukajšnje strokovne zveze je otvoril zborovanje. Urednik »Pravice« je začetl osnovne zahteve, ki jih mora imeti pred očmi vsak krščanski socialc, če hočemo da bo organizacija dosegala svoj namen: poštrevolnost, medsebojna ljubezen in prijateljstvo in neizprosna disciplina. Na žgečih zgledih je govornik pokazal, kako nekatere grde napake razjedajo delavsko družino, ubijajo telesno zdravje in dušo. Povdaril je, da mora biti prvi majnik krščanskih socialcev praznik kreposti, ki edina bo dala delavskim množicam teles-

šavej maltretirajo poštene podrejene uradnike. — Izvršila se je prevedba tako, da zasluži naziv: svečano »svinjstvo sankcionirano z zakonom.« — In vendar »Orjuna« v Sloveniji kot Žerjavov privesek na vso moč zagovarja režim, ki po njeni lastni terminologiji sankcionuje »zakonita svinjstva«! Kdo naj razume to orjunaše? Korupcijske odredbe režima napada, režim sam pa brani in hoče zanj celo »kri prelititi«!

nih moči in umskih zmožnosti za smotrnen in uspešen boj proti kapitalizmu. Na predvečer je imelo tržiško delavstvo v društvenem domu prosvetno zabavo s koncertom in deklaracijami. Prav lep je bil naš praznik, čeprav nas je dež pregnal z zborovališča.

D. M. v Polju. Prvi majnik je krščansko-socialno delavstvo v D. M. v Polju na zelo slovesen način proslavilo. V zgodnji jutranji uri je doneča godba naznanila delavski praznik z budnico. Malo pred 9. uro se je zbralo organizirano krščansko-socialno delavstvo pred društvenim domom, odkoder je z godbo na čelu odkorakalo k maši, ki jo je daroval g. župnik Müller, ki je imel med sv. mašo zelo lep, delavskemu prazniku primeren nagovor. Po službi božji se je vršilo na vrtu društvenega doma zborovanje, katerega se je udeležilo preko 300 našega organiziranega delavstva. Zborovanje je otvoril in vodil tov. Franc Kukovica, predsed. Zveze papirniškega delavstva, ki je v pozdravnem govoru pojasnil pomen delavskega praznika in nato podal besedo odposlancu Delavske zveze dr. Ivanu Stanovniku, ki je zborovalcem v svojem govoru očrtal zgodovino delavskega praznika in kršč. soc. gibanja na Slovenskem, ki obhaja prihodnji mesec 30 letnico svojega postanka. Spominjal se je zasluge blagopokojn. dr. Kreka in bodril vrste naših delavcev k disciplini in solidarnosti s svojimi delavskimi voditelji. — Nato je nastopil tov. Valentin Vodnik, predsednik Krekove mladine, in je v navdušenem govoru bodril delavsko mladino v organizacijo. Zbrano delavstvo je pozdravilo tudi zastopnik našega dijaštva, nakar je predsednik g. Kukavica prebral resolucije, v katerih delavstvo protestira proti vsakršni kršitvi 8 urnega delavnika. Nato je predsednik zaključil krasno uspelo zborovanje.

Preska. Tukajšnja skupina »Zveze papirniškega delavstva« je z majske proslavo prav lepo uspela. Ob 8 zjutraj so se vsi člani in članice udeležili sv. maše, nakar je naš starosta v krščanskem delavskem pokretu tov. Peter nelj otvoril v društveni dvorani slavnostno zborovanje, podelivši besedo poslancu Jož. Gosstičarju. Ker praznuje kršč. soc. delavstvo 1. junija 1924 v Ljubljani 30 letnico svojega obstoja in delovanja, smo si želeli baš njega k nam, ki je naš očanec in vsem vedno enako ljub in drag. In res nam je govoril o pomenu dela in o krščanski delavski zavesti tako iskreno in iz srca, da mu je delavstvo prisrčno ploskalo in navdušeno pritrjevalo. Dne 1. jun. 1924 pa bo Preska v Ljubljani častno zastopana.

Jesenice. Prvi maj je na Jesenicah vodila naša krščanska kovinarska skupina »Strokovne zveze tovarn. delavstva«, kakaj komunistična prireditvev je skrahirala, socialno-demokratsko pa je »vodil« prosluli Bernotovec, bivši znani avstrijski »rehcum«, bivši Sokol in bivši komunist Jeram, ki ga na Jesenicah nihče ne mara. Naše delavstvo, ki je že ob zadnjih občinskih volitvah dokazalo svojo disciplino, se je ob osmih zjutraj korporativno udeležilo sv. maše, nato pa napolnilo dvorano katoliškega doma. Predsednik tov. Pukšič je otvoril zborovanje in podal besedo dr. Andreju Gosarju. Čim ga je delavstvo na odru zagledalo, mu je priredilo prisrčne ovacije. Dr. A. Gosar je v močnem govoru obrazložil cilje in pota krščanskega socializma, nujno potrebo njega udeležitve v sedanjem kapitalističnem javnem življenju in poudaril, da je prva naloga sedanjosti kršč.-soc. delavstva Slovenije, da postane enotnega duha, nakar bomo lahko rekli, da so postale življenje velike besede velikega dr. Ant. Mahničar: Kristus zmaga, Kristus kraljuje in Kristus zapoveduje! Govornikova izvajanja so zapustila globok vtis, in tudi Jesenice bodo poslale za 1. junij v Ljubljano jako četo. Prosta zabava je potekla zmerno in prisrčno.

Splošni vtisi letošnjega 1. maja bi bili sledeči: Komunisti so sečepali. Spricho njihovega velikega agitacijskega aparata in spricho njihovih večjih gmočnih sredstev moramo označiti njihove prireditve kot fiasco. Socialisti Korunove-Peričeve skupine so se, kjer so si upali na plan, zibali v zlati sredi, poleta pa niso pokazali nikjer. Bernotovci in narodni socialisti pa lahko likvidirajo. Zadnji čas je. Dr. Žerjav ima svojo »Samostojno delavsko unijo«. Ta je reš samostojna: nobenega pristaša

nima in se svobodno giblje v sokolskem Narodnem domu v Ljubljani.

Iniciativo v Sloveniji je prevzela »Jugoslovanska strokovna zveza«. Dne 1. junija 1924 praznuje v Ljubljani 30 letnico. Tu bodo padli zadnji načrti za bližnjo bodočnost. Po tej slovesnosti pa se vrši njen občni zbor. Na tem se bo uredilo zadnje, kar je potrebno, nato pa pojde krščansko-socialno delavstvo nevdružno svojo zmagoslavno pot naprej.

Naj živi zmaga!

Dopisi.

Slovenjgradec. V torek, dne 29. aprila dopoldne se je vršil pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradu občni zbor »Protituberkulozne lige« za slovenjgraški politični okraj. Okrajni glavar dr. Marko Ipavie je otvoril občni zbor z nagovorom in preglednim poročilom o društvenem delovanju. Podrobno poročilo o denarnem stanju in o posameznih slučajih izdane podpore sta poročala društveni blagajnik Stefan Blažič in društveni tajnik Friderik Pleteršek. Blagajniško poročilo izkazuje dohodkov 7507.10 Din, izdatkov 980.60 Din. Podpore so prejeli: Vinko strus v Slovenjgradu 182.63 Din, Josip Šmon v St. Janžu pri Dravogradu 250 Din, Roman Voh iz Ribnice na Pohorju 200 Din. Podpore so bile izdane v naravi ali v denarju. Razposlana bo okrožnica vsem občinskim predstojništvom z vabilom, da se zanimajo v svojem okolišu za človekoljubne cilje društva, ki s svojim delom olajša tudi občinam nositi bremena za revne jetične bolnike po nasvetu zdravniških izvedencev. V novi odbor so bili soglasno izvoljeni: Predsednik: dr. Marko Ipavie, okrajni glavar v Slovenjgradu; podpredsednik: primarij dr. Vinko Zelenikar, tajnik: okrajni tajnik Friderik Pleteršek, blagajnik: okrajni tajnik v p. Stefan Blažič, odborniki: mestni župnik Alojz Čížek, vsi v Slovenjgradu, župan in notar Matija Marinček v Šoštanju, inženir Franjo Pahernik v Vuhredu, tovarnar Franc Pototschnigg v Slovenjgradu, lekarnar Karol Rebul v Slovenjgradu; namestniki: župan Franc Marčič v Slovenjgradu, župan Ivan Predan v Marenbergu, nadučitelj Ignac Kaffou v St. Janžu pri Dravogradu, župan Ivan Guzej v St. Janžu pri Dravogradu, župan Ivan Areh v Starem Irgu; preglednika računov: Lovro Vavpot, ravnatelj okrajne hranilnice v Slovenjgradu in Fr. Vrečko, šolski ravnatelj v p. v Slovenjgradu. V društveno razsodišče so bili izvoljeni gg. župani iz Slovenjgradea, Marenberga in Šoštanja. — Društvu želimo krepkega razvoja in obilo uspeha!

Brežice. Dne 29. aprila je aretiral tukajšnji orožnik Stepančič 24 letno detemorilko samsko Marijo Černelc iz Malegarvha, občina Globoko. Černelc je bila dne 17. aprila povila v gozdu živo dete ženskega spola. Dete je zakopala v mlako in na ta način umorila. Po dolgotrajnem iskanju se je posrečilo orožnikom otrokovo truplo v mlaki izslediti. Černelc je bila odvedena v celjske zapore.

Sv. Miklavž nad Laškem. V sredo, dne 30. aprila ob 5 popoldan je bila tuka precej huda nevihta s točo, debelo kot lesniki. Nevihta je šla v smeri od severozahoda. V nekaterih vaseh je bila pobelila tla. Hribi proti Jurkloštru so bili popolnoma beli. Isti dan popoldan, pa smo videli od toče pobeljene hribe okrog Lisce nad Razborom.

Štajerske novice.

Š Shodi SLS. V nedeljo, dne 4. maja se vršila dopoldan v Sromljah in Artičah shoda SLS. Na obeh poroča tajnik g. Kranjc.

Š Predsedstvo mariborske obrtne razstave je prevzel veliki župan mariborske oblasti g. dr. Ploj.

Š Zastoritev umetniške razstave v Mariboru. Jutri bo razstava »Kluba mladih« zaključena. Pred zastoritvijo bo predaval dr. Snuderl o »nujnosti ekspresionističnega izražanja«.

Š Toča je padala dne 1. maja 1924 dopoldne v dravski dolini.

Š Samomor neznanega berača. V potoku Ložnica v bližini Celja je utonil neznan berač. Potegnili so ga iz vode že v nezavestnem stanju. Identitete 70 letnega starca dosedaj še niso mogli dognati.

Š Smrt neznanca. V Mariboru je v noči od 28. na 29. aprila umrl v nekem hlevu v Kettejevi ulici neznan mož, čigar identitete dosedaj še niso ugotovili. Policija je truplo fotografirala ter sliko razstavila, da mogoče neznanca kdo po sliki spozna.

Š Občni zbor kluba »Grohar«. Mariborski umetniški klub »Grohar« ima svoj redni občni zbor dne 10. maja.

Š Koncert ženskega učiteljskega. Gojenke ženskega učiteljskega v Mariboru priredijo nočoj v Götzovi dvorani pevski koncert.

Š Avtomobilna zveza Ptuj-Haloze. Dosedaj je bil vinorodni okraj Haloze precej odrezan od prometa, kar so posebno čutili vinogradniki vsled pomanjkanja vinskih kupeev. Sedaj se snuje družba, ki bo vpostavila promet med Halozam in Ptujem z avtomobili.

Š Posirovelost podeželske mladine. Fantovski pretepi so v vinorodnih krajih Štajerske na dnevnem redu. Fantje se ob praznikih napijejo, potem pa v podivjanosti pride do krvavih pretepev, ki se večinoma končajo s smrtno enega ali več nemirnežev. Zadnje nedeljo so pri Sv. Trojici v Slov. Goricah pijani fantje

od sv. Benedikta začeli izživati in začela se je krvava bitka, v kateri je izgubil življenje krojaški pomočnik Nekrep. Orožniki so potem odtrgali celo gručo fantov v zapor. — V Makolah so se mladi fantalini stopili v gostilni Dobershek. Več jih je iz pretepa odneslo krvave glave, enemu pa so razbili lobanjo, da je že naslednji dan umrl.

Primorske novice.

p Sv. gora. Zadnja »Goriška Straža« poroča o Sv. gori: »Obnovitvena dela pri naši baziliki dobro napredujejo. Ogromne ruševine so že razčiščene in v kratkem se prične z zidanjem cerkve same. V ponedeljek si je ogledal delo prevzvišeni knez nadškof, ki je bil prav zadovoljen. V bližnjih dneh položimo temeljni kamen za novo Marijino svetišče.«

p Proti zadnjim ostankom slovenske šole. Učiteljski sindikat fašistovske stranke v Trstu je na svojem zborovanju dne 26. m. m. sklenil: »Nekateri predmeti, kakor telovadba, ročna dela in vrtnarstvo se morajo poveriti izključno italijanskim učiteljem. Število učnih ur iz italijanščine se mora v višjih razredih pomnožiti ker je sedanje premajhno, da bi se moglo z njimi dohajati učni načrt slovenskega pouka. To velja do tedaj, ko se bodo drugorodne šole popolnoma poitalijančile v zmislu sedanjega zakona.« — Brutalni so preko vse meje.

p Brdski Obljubek. Bivši veliki slovenski narodnjak Obljubek v Kojsem je bil na zadnjem fašistovskem zborovanju izvoljen za političnega tajnika fašja. Take »časti« še ni dosegel noben slovenski izdajalec.

Prvo majnikovo nedeljo

VSI na Šmarno goro na orlovski TABORI!

Dnevne novice.

— List ustavimo prihodnji teden vsem zamudnikom, ki so tekom zadnjih 14 dni prejeli izpolnjene položnice, a se doslej niso odzvali s plačili. Vsak prizadelet naj torej v lastnem interesu pohiti s plačilom, da ne bo neprijetnega ustavljanja.

— Letopis ljubljanske škofije za leto 1924. Po presledku 4 let je letopis ljubljanske škofije zopet izšel, pomlajen in pomnožen. Naslov Catalogus cleri ali Schematismus se je spremenil po vzorcu rimskega Annario pontificio. Knjiga obsega 272 strani. Natančnim podatkom o sedanjem papežu Piju XI. slede: vrsta vseh papežev (260) rimska kurija, kratka zgodovina ljubljanske škofije, življenjepisni podatki ljubljanskega škofa dr. A. B. Jegliča in vrsta ljubljanskih škofov. Nato se vrste stolni kapitelj in službe centralnih cerkvenih uradov, vse župnije ljubljanske škofije z vsemi potrebnimi podatki. Najprej so naštet dekanije ljubljanske škofije, ki so še v Jugoslaviji, potem se pridružujejo še tiste dekanije, ki so pripadle Italiji. Vrsto duhovnikov zaključujejo upokojeni duhovniki, duhovniki drugih škofij, ki bivajo v ljubljanski škofiji in tisti duhovniki ljubljanske škofije, ki žive v drugih škofijah. Bogoslovcev je ljubljanskih 49, iz drugih škofij 13; v Rimu študira 1, v Inomestu 2. Za redovniki in redovnicami so naštet vsi duhovniki, ki so umrli od leta 1919. do 1924. Čudno, da jih izkazuje letopis za leto 1919., 1920., 1921. in 1923. vsako leto po 16; leta 1922. jih je bilo pa 18. Nekaj novega je seznam svetnikov-patronov vseh cerkva ljubljanske škofije. Seznam duhovnikov po kanonični starosti izkazuje 658 svetnih in 144 redovnih duhovnikov. Razna kazala dovršujejo letopis.

— Županski tečaj v Trbovljah. Županska zveza za Slovenijo priredi prihodnjo nedeljo, dne 11. maja na željo občin ob Savi županski poučni tečaj v Trbovljah. Tečaj se prične po prihodu jutranjih vlakov ob 8 dopoldne in bo v šoli »na Vodah« kot v središču občine, kamor udeležencem ne bo daleč od železniške postaje. Predavanja bodo le strokovna o raznih panogah javne uprave, o občinskem gospodarstvu in občinskih davčninah, o socialnih nalogah občine v zvezi z ubožno oskrbo in domovinstvom in drugo. Predava tudi vojaški referent o najvažnejših poslih vojaške uprave, ki jih mora izvrševati občina. Poučna predavanja bodo važna za one, ki jih še čaka naloga, da bodo izvoljeni zastopnikom občine. Vabimo k udeležbi župane in odbornike iz občin sosednjega krškega in litijskega okraja. — Županska zveza.

— Za orlovski tabor na Šmarni gori dne 4. maja je na državnih železnicah polovična vožnja. Udeleženci tabora naj kupijo pri blagajni vozni listek samo na eno stran, ki bo z žigom orlovske srenje veljaven za povratek. Vozni listek naj vsak pri prihodu obdrži. Polovična vožnja je dovoljena od 3. do 5. maja.

— Umrli je v Sv. Križu pri Kostanjevici g. Marija Komljanec, mati g. kaplana Komljanca pri Sv. Jakobi. Spominjajte se je v svojih molitvah!

— Poštni uprave v Prekmurju. Ponovno dobivamo reklamacije in pritožbe od občin iz Prekmurja, da se jim bodisi zelo neredno ali pa sploh ne dostavlja strokovno glasilo za občino, »Občinska Uprava«. Zgodilo se je, da je poslala uprava lista na reklamacijo že tretji izvod ene številke, a še se pritožuje občina, da lista ni prejela. Kje tiči vzrok? Prisiljeni smo torej, da približemo te nerednosti javno na tem mestu — pričakujoč, da bo v prihodnje nerednostim v tem pogledu konec. Ako ne, bomo

pač primorani, govoriti z nekoliko večjim podarkom, zlasti še, če ugotovimo, da so morda na delu kake tajne sile, ki preprečujejo dostavljanje tega prepotrebne glasila občinam. — Tajništvo »Županske zveze«.

— Pokončevanje rjavega hrošča. Po iniciativi »Županske zveze« je razposlal prosvetni oddelek za Slovenijo ravnateljstvom javnih in zasebnih šol in učiteljskih, vsem okrajnim (mestnim) šolskim svetom in šolskemu oddelku okrajnega glavarstva v Murski Soboti okolišnico z dne 25. aprila 1924 št. 5783, v kateri jim naroča glede pokončevanja hrošča sledeče: »Slično prejšnjim letom je tudi letos pritegniti k pokončevanju rjavega hrošča zlasti šolsko mladino. Zato vabim naslov, naj pozove učno osebje in šolska vodstva, da poučijo šolsko mladino o ogromnih škodah, ki jih povzroča rjavi hrošč, ter jo vzpodbujajo k intenzivnemu pokončevanju tega škodljivca. Posamezni učni zavodi, oziroma razredi naj pod nadzorstvom učiteljskega in dogovorno z občinami organizirajo skupno pokončevanje hrošča v jutranjih urah. Občine bodo po možnosti in po razpoložljivih sredstvih radovoljno podpirale to akcijo z nagradami.«

— Uvedba službe C za brzojav in telefon pri poštah Dolnja Lendava, Murska Soba in Ptuj. Pri poštah Dolnja Lendava in Murska Soba se je dne 6. aprila 1924, pri pošti Ptuj pa dne 17. aprila ukinila nočna služba (N) za telegraf in telefon in se istočasno uvedla celodnevna služba (C).

— Uradni razglas proti tihotapstvu. Uradno se objavlja: Tihotapstvo z vsemi monopolskimi predmeti se je zlasti v zadnjem času tako razvilo, da to stanje že ogroža v državnem proračunu predvideno vsoto dohodkov iz monopolov. Radi tega je narodna skupščina na predlog ministrskega sveta v seji dne 30. marca 1924 v členu 76 finančnega zakona za l. 1924/1925 uzakonila sledečo odredbo: »Od plačane kazni in ocenjene vrednosti tihotapških predmetov dobljena svota se po odbitku stroškov, monopolne takste in takse po taksem zakonu razdeli takole: ena tretjina pripade državi blagajni, ena tretjina onim, ki krivca primejo ali ga pomagajo izslediti brez ozira, ali so državni organi ali ne, in ena tretjina fondu za pobijanje tihotapstva.« Iz tega je rdazvidno, da nagrade za zasačenje tihotapcev niso deležni samo državni organi, temveč vsakdo, ki tihotapca prime ali pomaga, da se tihotapci izsede in primejo.

— Odbor za Malgajev spomenik v Guštanju prosi p. n. društva, korporacije in osebe, da do 10. maja javijo svojo udeležbo pri odkritju Malgajevskega spomenika. Zadeva je zelo nujna in to radi polovične vožnje posebnih vlakov, prehrane in za spopolnitev slavnostnega programa.

— Interkonfesionalni zakon. V katoliškem oddelku ministrstva za vere so dovršili načrt interkonfesionalnega zakona. Načrt pride sedaj pred posebno strokovno komisijo.

— Nov časopis za slepe. Angleški fond za vojne slepe invalide je začel izdajati v Parizu nov mesečnik za slepce pod naslovom »Brazova zakladnica«. List izhaja v mnogih jezikih. Srbsko izdajo urejuje Veljko Ramadanović.

— Pravoslavna bogoslovna fakulteta v Zagrebu ukinjena. Z ukazom ministrskega sveta se je te dni pravoslavna bogoslovna fakulteta na zagrebškem vseučilišču ukinila. Profesorji so stavljeni na razpoložjenje.

— Nove znamenke. Kakor poročajo belgrajski listi, je te dni dospela iz Anglije v Belgrad prva pošiljatev novih znamk. Znamke pridejo takoj v promet.

— Dr. Mijatov pred sodiščem. Te dni je stal pred okrožnim sodiščem v Subotici odvetnik dr. Milorad Mijatov, ki je bil obtožen, da je kot mestni glavar zlorabil službeno oblast in sprejemal podkupnino. Glavne priče so ali že mrtve ali pa žive v inozemstvu. Dr. Mijatov je bil oproščen. Državni pravdnik je vložil priziv.

— Umrli je 1. t. m. v Babnem vrtu nad Kranjem 72 letni umirovljeni davčni sluga g. Fran Čelik. Sprva je služboval kot orožniški stražmojster, nato pa je prestopil v davčno službo, kjer je služboval do svoje upokojitve. Pogreb bo 3. t. m. v Kranju. Blag mu spomin!

— Konferenca Podmladka Rdečega križa. Dne 1. t. m. je začel v Belgradu zborovati kongres naraščaja Rdečega križa. Navzoči so delegati iz cele države. Na dnevnem redu je predvsem vprašanje, kako vsej potrebni mestni deci omogočiti počitnice na deželi, dalje vprašanje o prireditvi razstave otroških del koncem šolskega leta in končno o prireditvi prvega otroškega kongresa po zgledu enakega nedavnega kongresa v Pragi. Poslednja prireditve naj bi se vršila letošnje jesen v Belgradu.

— Nova železniška proga. Kakor poročajo belgrajski listi, bodo dela na progi Užice—Vardište do 1. septembra tek. leta popolnoma dovršena ter se proga ta dan izroči prometu.

— Požar v Belgradu. Dne 30. m. m. je nastal v Belgradu požar v veliki zgradbi na oglu ulic Knežine Ljubice in Čike Ljubine, v kateri je bilo več trgovin in delavnic. Požar je zavzel velik obseg ter povzročil 2 in pol milijona dinarjev škode.

— Nov sanatorij. Osješka delavska bolnišnica blaginja se pogaja z lastnikom bivšega Pejačevićevega gradu v Retfali zaradi nakupa gradu. Bolnišnica blaginja namerava grad izpremeniti v sanatorij za svoje člane.

— Socialistični kongres v Belgradu. O pravoslavnih velikonočnih praznikih je zboroval v Belgradu »Glavni radniški savez Jugos-

lavije«, ki je včlanjen v »Amsterdamski sindikalni internacionali«. Navzočih je bilo 120 delegatov, razen tega tajnik centrale iz Amsterdamu in zastopniki nekaterih tujih držav, med temi Bolgarije. Po dolgih razpravah so ugotovili, da je vsaka interesna skupnost s komunisti izključena. Izvolili so nov izvršilni odbor, v katerem so razen Dalmacije, kjer Savez nima nikake organizacije, zastopane vse pokrajine. Viatni listi poročajo o tem socialističnem kongresu zelo pohvalno.

— Obrtna razstava v Novem Vrbsu. Meseca avgusta t. l. prirede vojvodinski obrtniki veliko obrtno razstavo v Novem Vrbsu.

— Nova hidroelektrična centrala v Nišu. Niška občina je sklenila, da še to pomlad začne graditi novo hidroelektrično centralo na Nišavi, da izboljša mestno električno razsvetljavo.

— Belgrajsko-pančevski most šel po vodi? Tovarna Hoffing v Nemčiji, katere je imela nalogo, da na račun reparacij dobavi material za železni most med Belgradom in Pančevom, je prišla v konkurz. Zgradba mostu se je s tem pomaknila v nedoglednost.

— Strašen zločin ženskarja. V Malem Idjošu v Bački je imel kmetski sin Ilija Jaroczy z dvema dekletoma nedovoljeno razmerje, ki ni ostalo brez posledic. Kljub temu je sili še za drugimi devojkami. Ena izmed nezakonskih mater ga je začela priganjati, da se poroči. Jaroczy jo je te dni povabil na pogovor na vrt, kamor je prišla z detetom. Med pogovorom je Jaroczy nenadoma potegnil velik nož, prerezal z njim dekletu vrat, nato pa otroku odrezal glavo. Po zločinu je Jaroczy pobegnil, kasneje pa se sam izročil orožnikom.

— Gibanje belgrajskih tatov o veliki noči. Tekom velikonočnih praznikov so izvršili belgrajski tatovi šest večjih vlomov. Povsodi so segali zgolj po nakitu in podobnih dragocenostih. Škoda prizadetih posameznikov znaša od 5000 do 20.000 dinarjev.

— Dober lov splitske policije. — Koncem aprila t. l. so tatovi vlomili in dobro opremljeni stanovanje inž. E. Marchija v Splitu, ko je bil ta s svojo družino za nekaj dni odsoten. Odnegli so za 60.000 dinarjev vrednosti. Policija je takoj zaprla najbolj znanega tatu, nekoga Ivana Mladina, ki je po kratkem tajeju priznal vlom pri Marchiju in izdal svoje tovariše. To je bila cela tatinska družba, ki je sistematično izvrševala svoje rokodelstvo. Vse člane so zaprl.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Šelenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Ljubljanske novice.

Ij Odlikovanje jugoslovanskih dobrovoljcev s češkoslovaškim vojnim križcem. Povodom tega češkoslovaškega odlikovanja, ki so ga deležni slovenski dobrovoljci za časa svetovne vojne, je priredila pokrajinska zveza dobrovoljcev za Slovenijo dne 1. majnika zvečer v Unionski dvorani družabni večer s prav mikavnim sporedom. Večera so se udeležili g. veliki župan dr. Šporn, poveljnik divizije g. general Stojanović, češkoslovaški generalni konzul g. dr. Otokar Beneš, francoski konzul g. Paul de Flache, mnogi zastopniki raznih oblasti in organizacij in ne baš preveč drugega občinstva. Dobrovoljec Jeras je v svojem govoru opisal zgodovino dobrovoljskega pokreta. Prav spretno kakor vedno je igrala pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Čerina godba dravske divizije. Sodelovali so g. Nefat pri klavirju, operni baritonist g. Šubelj, gg. Danilo in Lipah od drame, trije člani opernega bala, ki so vsi za svoja izvajanja želi veliko aplavza, in št. jakovski pevski zbor, ki je prav čedno zapel nekaj starejših znanih domoljubnih pesmic. Naslednji dan, včeraj ob 11. dopoldne so pa bila v vojašnici kralja Petra na Poljanski cesti na slovesen način izročena češkoslovaška odlikovanja osmerim dobrovoljcem, ki so se borili na solunski, oziroma sibirski fronti, in sicer so bili odlikovani g. Ljudevit Vagaja, Stane Vidmar, Janko Bukovec, Gašpar Peklé, Franc Peric, Blaž Logar, Josip Gerča, Ljudevit Pucelj in Valentin Starman. Odlikovanja je izročil odlikovancem g. generalni konzul dr. Beneš, ki je imel na odlikovane prav prisrčen nagovor, v katerem jim je izrekel zahvalo v imenu češkega naroda, podarjajoč, da je s skupno prelito krvjo zveza med Jugoslavo in Čehoslovaki postala nerazdružljiva. Svoj nagovor je zaključil s pozivom, da navzoči na čast najvišjega poveljnika jugoslovanske armade zakličejo trikrat: Živijo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. I. Vojaštvo, 40. polk s častniki ter prisostvujoči civilisti so se odzvali temu pozivu in godba dravske divizije je zaigrala državno himno. Nato je nagovoril v vnešenih besedah vojske in dobrovoljce general Stojanović. Dobrovoljce je navedel vojakom za vzgled in slavil nerazrušljivo vez med češkoslovaško državo in našo. Zaključil je svoj govor s trikratnim živijo-klicem predsedniku Češkoslovaške republike dr. Masaryku, ki so ga ponovili vsi navzoči, godba pa je zaigrala češkoslovaško himno. Vojaštvo je nato defiliralo pred odlikovanimi dobrovoljci. Lepe svečanosti so se udeležili tudi zastopniki civilnih oblasti veliki župan dr. Teodor Šporn, dr. Marn, dr. Katičič, kot zastopnik mestne občine magistratni ravnatelj dr. Zarnik, zastopniki jugoslovansko-češkoslovaške lige in češkoslovaška obce ter zastopniki društev.

Ij Štiridesetletnica poročnega dneva praznujeta te dni dve znani in ugledni ljubljanski

zakonski dvočlci, in sicer: v nedeljo dne 4. t. m. g. Alojzij Banovec, zvonilivar z go. soprogo Marijo; — v ponedeljek, dne 5. t. m. pa g. Fran Žan, mesar, z go. soprogo Katarino. Iskreno častitam!

Ij Dijaški cvetlični dan. Mestno udruženje Ferialnega Saveza in Ljubljani priredi v nedeljo, dne 4. maja svoj cvetlični dan pod protektoratom g. dr. St. Beuka, šefa prosvetnega oddelka, in ge. Majerjeve, soprogo zdravstvenega svetnika. Čisti dobiček te prireditve se bo uporabil v prvi vrsti za zgradbo kolonije v Bohinju, namenjene bolnim dijakom in za nabavo oprave ljubljanskega prenočišča za potujoče dijake. Prosimo naše občinstvo, da s primerno darežljivostjo zopet dokaže ob tej priliki svojo naklonjenost do dijaštva.

Ij 40 letnica »Slavca«. Začetek slavnostnega koncerta danes v Unionski dvorani je točno ob 8 zvečer. Prosimo to blagohotno vpoštevati, da se spored nemoteno vrši. Vstopnice v Maticni knjigarni in zvečer pri blagajni.

Ij »Slavčeva« razstava se odprla jutri po slavnostnem zborovanju v Narodnem domu. Začetek zborovanja ob 10 dopoldne. Razstava bo odprta v nedeljo od otvoritve do 17., ob delavnikih vsak dan od 13. do 16. ter v nedeljo 11. maja od 3. do pol 13. in od 14. do 17.

Ij Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada sporoča proslilec za razna mesta pri dohodarstvenem uradu, da se bodo reševali prošnje le po službeni potrebi. Priloge prošnji so na razpolago pri navedenem ravnateljstvu, Gosposvetska cesta 17.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Lavrič, bivša gostilničarka, 83 let. — Josip Zbačnik, delavec, 18 let. — Marija Furlan, bivša kuharica, 75 let. — Aleksander Obolenski, dnevnica, 35 let. — Terezija Marinšek, delavčeva hči, 14 let. — Peter Weider, tovarniški zastopnik, 62 let. — Marija Weber, narednikova vdova, 63 let. — Mira Kranjc, uradnica, 23 let. — Terezija Oman, kuharica, 44 let.

Ij Otvoritev vrta. Opozarjamo na današnji inserat, ki naznanja nedeljsko otvoritev vrta v gostilni pri »Tičku na Gričku« (Za Gradom).

Ij Kolo ukradenno. Dne 30. m. m. zvečer je bilo v Kafježovi gostilni ukradenno kolo znamke »Diamant« tvrdke Jax, črno pleskano, vredno 2500 Din. Občinstvo se opozarja na kolo, ako bi ga tat prodajal. Kolo je bilo last Ivana Puciharja, nasavljena vrdke Sušar na Dolenjski cesti.

Ij Opozarjamo na naznanilo zdravnika g. dr. St. de Gleria, ki odpotuje za mesec dni.

Slov. turistom v prevdarek.

Rudolf Badjura.

I.

Krvavec ali Velika planina nad Kamnikom?

Občni zbor Osrednjega odbora SPD prošle soboto je bil izredno živahen, kakor menda še noben, odkar obstoja SPD.

Že nekaj let sem se je nekaj pripravljalo. Gomili so se oblaki iz več strani proti Osrednjemu odboru SPD, dokler ni prišlo do izbruha. Kot prvi se je utrgal sivi, težko nasičeni oblak — postulat zastopnikov novodobnih turistov, najbolj aktivnih članov SPD, ki goje turistiklo celo leto in ne samo kakor stara struja od sv. Petra in Pavla do Vel. Šmarne.

Jasno se je to pot namignilo O. o. SPD, da je čas, da neha omalovaževati upravičene želje danes že zelo jake smučarje čete SPD in naj ne zavira več z dosedanjim zakrknjenostjo razvoja zimske turistikle. Čul se je glasen klic po zgradbi nove planinske kočice, katere naj bi služila ne samo letni, temveč obenem tudi zimski turistiki — pa čeprav bi imel pri tem utrpeti nekoliko budget za izpopolnitev hotela Zlatoroga ob Bohinjskem jezeru.

Iz naslova članka je že razvidno, da ne nameravam prevzeti vloge nekakega posredovalca za sporazum med obema strujama na bivešem običnem zboru. Pri dobri volji obeh strank se bo vse samo od sebe lahko gladko razvzljalo, o tem sem prepričan. Po dolgoletnem opazovanju in lahko bi rekel po precej intenzivnem proučevanju obeh gorskih skupin Krvavca in Vel. planine, pa imam pomislek: so-li zimski turisti zadeli prav, ker so se tako zagnali v Krvavec? Bojim se namreč, da ne bodo prehitro spoznali, kako so se sami ujeli v zapeljivo past in bodo to kmalu obžalovali. Naj mi bo torej dovoljeno, da se obrnem na svoje tovariše smučarje in vse trezne, uvidne turiste, da ob pol 12. še enkrat mirno in dobro preudarijo: Kje naj stojijo bodoča kočica SPD? Ali je bil previden in dalekoviden sklep, zgraditi novo kočico na Krvavcu 1853 m, postojanko na Vel. Planini 1666 m nad Kamnikom pa obsoditi na smrt? Kje je večja fakična turistovska potreba, sigurnost rentabilitete verjetnejša, katere postojanka ima večji pomen in bodočnost za razvoj jugoslovanske splošne in specijelno zimske turistikle — ali na Krvavcu ali na Vel. planini?

Zdi se mi velevažno to vprašanje. Kajti ne tiče se samo nas slovenskih, temveč tudi srbohrvatskih turistov, specijelnih Zagrebčanov. Zadeva je važna ne samo z ozirom na alpinistiko, temveč s stališča splošnega tujkega prometa. Gre zato, ali naj po 31 letni turistični organizaciji res ubijemo Veliko planino, eno najvažnejših turistovskih postojank v Sloveniji, ki je predestinirana od narave kot velpomembna postojanka tako za letenske turiste, predvsem pa kot najpomembnejše in najugodnejše vzgojevališče in torišče za zimske turiste. Ali slovenski smučarji po 12 letni organizaciji niso še uvideli, kje je oni zimski raj?

kamor po pravici spada prvi pošteti zimski dom?

Mučen vtis je napravil name na zadnjem občnem zboru molk Jugoslov. zimskosportnega saveza. Zabolalo me je, ko sem pomislil: kaj, tudi JZSS da bi v zadnjem kratkem času pogazil staro svoje prepričanje ter danes že tiho in neopaženo pristaja na Krvavec in niti z besedico ne gane več v obrambo za oni smučarski eldorado na Vel. planini, za katerega se je tako dolgo že vodila težka borba? Tako se je namreč ta molk razumel. Nikakor ne morem tega umeti in ne verjeti. Trdno upam, da le čas in prilike na zadnjem občnem zboru niso več pripuščale nadaljnje debate v prid Vel. planini od strani JZSS in sem prepričan, da bo tudi ta organizacija storila, kar je potrebno, in to kmalu, da ne bo prepozno.

Ako pride do tega, da pade Velika planina omalovaževana pred Krvavcem, potem bi bil to pač žalosten dokaz, da vsi skup nismo vredni velikega prirodnega v Veliki planini zakopanega narodnega zaklada!

Zdi se mi, da je nekatere razsodne turiste zapeljalo, da so pristali na Krvavec, to, ker obstaja že sklep, da se zgradi koča na Krvavcu. To vendar ni nič hudega! Sklep se lahko tudi izpremeni in se napravi boljši, dokler je še čas. Svet na Krvavcu ni še niti odmerjen, niti kupljen, niti ni storjena še katerakoli druga obvezna pogodba za pričetek dela.

Drugi navdušeni turisti pa so pristali na Krvavec v zmoti, kakor da že vidijo pred seboj novo kočo na Vel. planini, katero bo baje zgradil neki privatnik. V svoji navdušenosti ti turisti kar nič niso pomislili: je-li to zdravo in dobro, da kar meni nič tebi nič prostodušno koncediramo, da počno zidati v naših alpah na svojo roko brez posebnega dogovora s SPD pri-

vatniki, kdorkoli in koderkoli. Po mojem skromnem mnenju gre tudi za to važno principielno vprašanje, ki spada vsekakor pred forum občnega zbora SPD in njenih podružnic. Mislim, da bi se morali zavzeti turisti z vso močjo za ta princip: da bodi prihranjena zgradba in uprava planinskih koč izključno le SPD, ozir. bodoči naši veliki organizaciji, Jugoslovanskemu turistovskemu društvu, odnosno lahko tudi privatnikom, seveda v skladu s tem društvom. Slednje bi bilo celo pozdraviti! Le na ta način bodo namreč turisti vedno in dobro zavarovani pred poljubnim izkoriščevanjem raznih privatnih podjetnikov in prihranjene razne konkurence, zmede, prepri in mnogokaj drugega, kar bi lahko mnogo škodilo napredku in praviim intencijam naše turističke. Ali naj mar dopustimo, da bodo počeli rasti v naših planinah poleg murk in pečnic še kaki »Feigen- ali Rosenbaumic«?

Utegnem mi oporekati še tretja skupina turistov: kaj se toliko puliš za Vel. planino, saj imamo tam že nekaj, na Krvavcu pa še ničesar! Tem naslednje: Tisto »nekaj«, kar imamo na Vel. planini, to je tako malo in tako nehižigelnico, da ni treba nikomur še razlagati, kdor je prebil samo eno noč na Vel. planini. Ako pristavimo k temu še, da se je O. o. SPD odločil, da ni več vredno niti popravljati in da v bivši zimski sezoni ni hotel žrtvovati niti nekaj dinarjev za provizorično drvarnico, bo tisto »nekaj« na Vel. planini tudi onim dovolj karakterizirano, ki tega »nekaj« še ne poznajo. Jasno je torej, da je nova koča na Vel. planini nujno potrebna.

Zakaj pa je na Veliki planini in ravno tu nova koča še potrebna in sicer mnogo bolj in prej potrebna in umerena kakor ona na vrhu Krvavca to naj pojasnim jutri.

Prosveta.

iz našega glashenega življenja.

III. koncert jugoslov. komorne glasbe je Ljubljano seznanil najprej z Dobroničevo »Pemsi« zoročnih duš. Počevavec je žal ni sam slišal, zato moremo podati samo žalni ljubljanski glasbenih krogov, ki se v sledečih točkah ujema. Vsi poudarjajo harmonično pestrost, barvenost, ki je zelo samosvoja, dalje izvirnost, pristnost glasbenih domislekov, ki se pa ne razvijajo v zmislu klasične tematike, ampak v svobodnejši, mozaični zaporednosti, tako da poslušavec vsaj prvi hip opaža bolj drobne, pogosto dražljive sestavine kot celoto, ali, kakor so rekli drugi: pri iskanju duševnosti je trpela telesnost, tako da bo prav ta način Dobroničevega ustvarjanja, če je enak drugim njegovim delom, vzrok, da je marsikak odličen glasbenik pogrešal dosledne gradnje zunanje oblike. Drugi prav tako odlični, dasi redkejši so trdili, da oblika ima, da pa je njegovo čuvstvovanje preveč pod vplivom umovanja. Vsi pa so soglašali v tem, da so prvine njegovega ustvarjanja zelo značilne, za eno plat jugoslovanske glasbene duše zelo pomembne.

Pri Lhelkovem kvartetu v g-molu, je vsaj čisti del, ki smo ga sami slišali, jasno vzrastle iz značilnega češkega glashenega čuvstvovanja, ki ima zlasti po ritmični plati mnogo sorodnosti z južnim slovanskim glashenim duhom, kakor se udeležuje n. pr. v Dobroniču. Res da lice njegove glasbe še nima povsod tako izrazitih potez v kakršne se mu sicer večkrat nabere, toda samosvojega ima to zgodnje delo toliko po harmonični, ritmični, melodični plati, da se ga v nekoliko prazni galeriji jugoslovanskih, komorno glasbo ustvar. umetnikov tem bolj veselimo.

Debussyjev kvartet op. 10. je bilo ta večer poglavje zase. To je skladatelj, ki, navzlic temu, kakor da nam jemlje iz najglobljih srčnih globlin, hodi vendar tako samosvoja pota, da so celo ti, ki so ga na nje naravnali, ostali na levo in desno daleč od njega. Očitajo mu, da je premalo izrazil, premehek; toda kako naj ta, ki so mu dostopne komaj materialne glasbene prvine, zazna notranjo izrazitost duha, očisteno vseh surovih stvarnih primesi? Seveda se n. pr. v pričujoči skladbi izrazita odločnost I. stavka v nadaljnjem poteku stopnjama popolnoma razlije v nežnejše čuvstvovanje, ko izgine melodija, se razblini vsak do ločnejši lik glasbene risbe, zamegli celó harmonično snovanje, tako da poslušavec prevzame čuvstvo nepopisen čar prečudno sladkega valovanja, kakor če se v pomladno dehtenje in žgolenje prvih majevih dni iz sto cerkva, z dehtečim poljan in pojočih gričev, oglašne slovesno veseli zvoki ubranega zvonjenja. Seveda tu ne moreš več zasledovati ene melodije, ker je ni, ampak se jih spleta sto v en sam omanen spev, ne moreš več razbrati harmonije, ker se jih sto zlija v nepopisen zvok, kipeč, opojen... Seveda pa po drugi plati ne smemo prezreti velike pozornosti na najbolj drobne tvorne malenkosti, kamenčke v zgradbi, ki so vsi skrbno izbrani, natančno obdelani, še manj tiste francoske bliskajoče se duhovitosti, ki se ji iskare občudovanja vrednih domislekov venomer utrinjajo, tistega duha nove dvorljivosti, ki se lepe, izbrane kretnje ni privadila samo na zunaj, ampak ji je veliko bolj izraz notranje, resnične plemenitosti.

O besedi »tema« smo ob priliki že govorili. V pričujočem sporedu se enkrat sklanja tema, tema, tema, tema, s temom, potem pa zopet: s tema, temata, tematu itd. In vendar so edino prave oblike: tema, teme, temi, temo itd. kar je lepo po slovensko in za vsako rabo priročno.

pr Tržič Tržiško krščansko delavstvo je posvetilo predvečer 1. maja umetnosti. Priredilo je pevski koncert pod vodstvom g. pevovalje Ludovika Pečnika. Kar me je najbolj prijetno ganilo, je ta sveža neugnanost, ki kar puhti iz mladega zbora in hoče takorekoč siloma do uspehov. Bodi mu v zadoščenje: stotere skušnje niso bile zastojni Program je obsegal 10 točk. Preko priprostitih Devovih korških pesmi (»Spov ptice pojo...«, »Pojdem v rute...«) ali Kimovčeve prekmurske pesmi »Marko skače...« se je povzpelo do ne lahkih Andelovih (»Oj, jesenske duge noči...«, »Igra kolo...«), do K. Adamičeve »Ples kralja Matjaža« itd. V Devovem samospevu »Jagneta bela...« sem gđ. Tončka Slabe naravnost občudoval. Ta lirični glas, zvončno vesel v pripovedovanju, nežno mil v bolesti, očarujoč v pianissimih! Naj ji da ta uspeh novega ognja, da neumorno vežba svoj glas, zlasti, da si pribori večjo enakomernost v barvenosti glasu in še mnogo širšo obsežnost v dinamikah! Pri zboru je zaznamovati hvalevreden napredek v ritmiki i dinamikah. Vendar sem tuptatam pogrešil solidarne dinamične umerjenosti pred pavzami. Tudi bi želel večje jasnosti, preciznosti v izgovarjavi, zlasti pri moških glasovih. Vztrajne skušnje bodo prinesle tudi več umerjene barvenosti med posameznimi glasovi. Najbolj občuteno je podal zbor »Ples kralja Matjaža« in »Pojdem v rute« in pa »Oj, jesenske duge noči...«. To zadnje so peli v nenavadnem tempu, tako da je bila nevarnost za monotonost. Pa zbor je z gorkim občutjem pregel na nevarnost popolgoma. Ni se pa posrečila — vsaj po mojem občutju — pesem »Igra kolo«. Delala je težave »staccato«-izgovarjava, moški glasovi preleseni, tudi takt se je majal. »Marko skače« je bil podoben prethi. Občinstvo je vidno z velikim užitkom poslušalo prednašane pesmi ter navdušeno ploskalo pevcem in temperamentnemu dirigentu. Zato na delo k novim uspehom!

Fr. V.

Poravnajte naročnino!

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota, 3. maja: Hamlet. — Red B.

Nedelja, 4. maja: Kamela skozi uho šivanke. — Izven.

Ponedeljek, 5. maja: Ana Karenina. — Red C.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota, 3. maja: Možiček in plesni večer, mladinska predstava ob štirih popoldne. — Izven.

Nedelja, 4. maja: Carjeva nevesta. — Izven.

Ponedeljek, 5. maja: zaprto.

Starše opozorjamo na mladinsko predstavo, ki se vrši v soboto, dne 3. majnika ob 4 popoldne v opernem gledališču. Ta dan izvaja baletni zbor ljubko Ipravčev baletno pantomino »Možičke«. Poleg tega se izvajajo tudi razni plesi, kakor so bili izvajani na plesnem večeru. Predstava se vrši pri znižanih cenah in je za mladino primerna. Pripominjamo le, da je to zadnja popoldanska predstava v tej sezoni.

Hudožestveniki v Ljubljani. Upravi Narodnega gledališča v Ljubljani se je posrečilo pridobiti Hudožestvenike za gostovanje v Ljubljani. Gostujejo namreč dne 13., 14. in 15. majnika v opernem gledališču in sicer vprizore sledeča dela: dne 13. majnika: Dostojevski »Selo Stepančikov«, dne 14. majnika: Dickens »Življenski boj« in dne 15. majnika: Andrejev »Jekaterina Ivanovna«. Uprava se ni ustrašila velikih izdatkov, ki so zvezani s tem gostovanjem, ampak je vseeno pridobila slavne Hudožestvenike, ker je prepričana, da je s tem ustregla vsemu gledališkemu občinstvu. Uprava pričakuje, da bo poset gledališča v dneh gostovanja tak kakor glavni umetniki v resnici zaslužijo. — Predprodaja vstopnic se prične danes dopoldne pri dnevnih blagajni v opernem gledališču. Cene so zvišane in sicer so parterni sedeži I. vrste 80 Din, II. do IV. vrste 72 Din, V. do IX. vrste 64 Din, X. do XI. vrste 56 Din. Balkonski sedeži po 56, 46 in 34 Din, galerijski pa po 28, 24 in 20 Din. Loža v parterju stane 300 Din, v 1. redu 340 Din in na balkonu 240 Din. Zunanji posetniki lahko naročijo vstopnice pri upravi ter naj obenem z naročilom pošljejo tudi denar. Podrobneje o gostovanjih javimo v prihodnjih dneh.

Po svetu.

— 1. maj in propaganda za svetovni mir. Prvi maj je socialni praznik in praznik dela. Plodovito delo pa potrebuje miru. Zato je čisto naravno, da so prvega maja vsi socialisti vedno naglašali, da hočejo biti proti vojni. Letošnje leto pa je stalo v drugem znamenju. »Grazer Volksblatt« čisto upravičeno pripominja, da dandanes ravno boljševiki, ki so največji marksisti, svojo armado najbolj oborožujejo in da tudi Mac Donald v Angliji nikakor ne misli na omejitve oboroževanja Anglije.

— Sovjetska konzularna pogodba. Načrt konzularne pogodbe, ki ga je ravno sprejel sovet narodnih komisarjev SSSR, se bo uradno podpisal ob uspešnem sklepu pogajanj z vsako tujo državo. Vsebinska konzularna pogodba je v splošnem slična dosedanjim mednarodnim postavam, obenem pa vsebuje nekatere za mednarodno pravo nove določbe. Tako so izgubili svoje privilegije častni konzuli (dasi predvideva zakon tozadevna imenovanja kot nagrado za posebne usluge SSSR). Razen osebe konzula uživa eksteritorialne pravice celo njegovo stanovanje. Konzul tudi lahko sklepa civilne zakone ali pa izvršuje ločitev med državljani one države, ki jo zastopa. Glavna razlika nove konzularne pogodbe od prejšnjih je članek z natančnim popisom zločinov, za katere odgovarja konzul pred sodnijo one inozemske države, kjer je nastavljen.

— Velikanski obisk svetovne razstave v Wembley-ju. Svetovno razstavo v Wembley-ju namerava obiskati toliko obiskovalcev iz Južne Afrike, da so vsi prostori na parobrodih naprej plačani že za 6 do 7 tednov. Niti volilno gibanje južnih Afrikanec ne more držati doma, ampak se jih bo ravno na najbolj kritičnem času odpeljalo na razstavo okoli 20 tisoč.

Ustanovljeno 1842.

Najstarejša plesarska in črkoslikarska tvrdka v Sloveniji
Brata EBERL nasledniki
Martinc, Černe & Co
družba z o. z.
LJUBLJANA, Igriška ulica 6
(poleg dramskega gledališča).
Prevzema pleskanje stavb, pohištva, centralnih peč, železnih konstrukcij itd. Črkoslikarstvo na steklo, zid, les, pločvino itd.

Gospodarstvo.

iz poljskega gospodarstva.

Tri najvažnejše probleme je bilo treba rešiti pri sanaciji poljskega gospodarstva, balanciranje državnega proračuna in ustanovitev nove emisijske banke. V prvem in zadnjem problemu se je rešitev kolikortoliko ugodno posrečila, med tem ko bo za sanacijo poljskih financ treba še precej časa. Pa tudi stabilizacija poljske marke ni, če natančno pogledamo, preveč efikasna. Poljska marka pravzaprav ne notira na inozemskih borzah in ima torej samo notranjo vrednost, podobno kakor nemška marka. Poleg tega je treba upoštevati, da pojava tudi trgovska in plačilna bilanca Poljske. Za trgovski promet Poljske z inozemstvom imamo zaključene podatke za leto 1923. V tem letu je znašal uvoz 1116 milijonov zlatih frankov napram 845 milijonom leta 1922. Istočasno je dosegel izvoz 1196 milijonov zlatih frankov napram 655 milijonom zlatih frankov v letu 1922. Iz teh števil je razvidno, da je bila poljska trgovska bilanca v letu 1923 aktivna. Vzrok zato leži v priklonitvi Gornje Šlezije z njeno močno eksportno industrijo in rudniki. Zato je najvažnejši izvozni predmet, katerega se je lani izvozilo za 327 milijonov zlatih frankov. Za premožom pridejo metalni izdelki v vrednosti 120 milijonov, nato bombažno blago 108, lesni polfabrikati 68, sladkor 52, volneno blago 49, neobdelan les 46, cink 46, petrolej in produkti 39 milijonov zlatih frankov itd. Pri uvozu igrajo najvažnejšo vlogo sledeči predmeti: metalni produkti za 235, bombaž za 147, volna za 83 milijonov zlatih frankov.

Poljska si je v celoti vrstila trgovskih pogodb zasigurala dobre trgovske zveze. Tako se je tudi ratificirala trgovska pogodba z Jugoslavijo.

Italijansko posojilo, ki so ga dobili Poljaki, je bilo sprejeto z velikim veseljem, krije pa v sebi zelo slabe določbe za poljsko gospodarstvo. Poljska bo morala kupovati 60 odstotkov vse svoje potrebe na tobaku po prav poštenih cenah pri neki poveljni italijanski firmi proti zastavi poljskega tobačnega monopola in sprejeti blagovni kredit z 11 odstotnimi obrestmi. To je izborna kupčija, za katero je treba zavidati italijansko tobačno firmo in Banco Commerciale.

Poleg tega so sklenili odpraviti špiritov monopol, prodati celo vrsto državnih podjetij: premogovnike, opekarne, žage, kalijeve rudnike, naftne rezervoare, mehanične delavnice, v roke inozemcev. Tako prihaja Poljska vedno bolj pod tuj vpliv v gospodarskem oziru, kar pa nikakor ne bo brez posledic tudi v zunanji politiki Poljske.

g Produkcija hmelja v Sloveniji. Lansko leto cenijo produkcijo hmelja v Sloveniji na 6000 meterskih stotov.

g Razvoj lesne industrije v Bosni. Leta 1913. se je pretovorilo v Bos. Brodu 40.000 vagonov. l. 1922. 69.278 vagonov. l. 1923. pa

97.000 vagonov. Število vagonov, ki so dospeli v Metković, Gruž in Zeleniko z izvoznimi predmeti je znašalo pred vojno 29.711 vagonov, l. 1923. pa 34.891 vagonov. Iz teh podatkov je razvidno, da se je bosanski eksport, ki sestoji predvsem iz lesa in produktov lesne industrije, znatno povečal.

g Ureditelj črnogorskega dolga. Finančni minister je uredil vse potrebno, da se uredi z »Pariško državno banko« in Iztočno komercialno banko v Milanu vse potrebno radi ureditve dolga bivše kraljevine Črne gore. Dolg Črne gore iz leta 1913. znaša 8 milijonov francoskih frankov.

g Mednarodni vzorčni semenj v Padovi. v Padovi se bo vršil VI mednarodni semenj vzorcev od 5. do 19. junija t. l. Podrobnejše informacije je dobiti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi urami.

g Produkcija nafte v Rusiji. Produkcija nafte v Rusiji stalno narašča. V septembru l. 1923 se je produciralo 19 milijonov pudov, v oktobru 20, v novembru 21, v decembru l. 1923 22, v januarju 1924 25, v februarju 22, v marcu 28 milijonov pudov (pud ina 16,38 kilograma). Iz teh števil je razvidno, da je naftna industrija ena izmed onih industrij, katerih produkcija stalno in hitro narašča.

g Nova valuta na Poljskem. Iz Varšave poročajo, da bo izšel proglas finančnega ministra o bilancah akcijskih družb in preračunavanju kapitala v zlotih. Relacija med poljsko marko in novo enoto zloti, je sledeča: zloti je 1 milijon 800.000 poljskih mark.

g Zunanja trgovina češkoslovaške. Bilanca zunanje trgovine češkoslovaške izkazuje za mesec mare t. l. aktivnost v znesku 218 milijonov češkoslovaških kron napram samo 8.7 milijonov v februarju. V januarju letos je bila trgovska bilanca pasivna za 9,5 milijonov kron. V prvem tromesečju letos se je uvozilo v češkoslovaško za 3180 milijonov kron, izvozilo pa za 3397 milijonov kron. Potemtakem je dosegla aktivnost v prvem tromesečju letos svoto 217 milijonov češkoslovaških kron.

g Izvoz žita iz Romunije. Preteklo leto se je izvozilo iz Romunije žita za 7.7 milijard lejev, medtem ko se je leta 1922 izvozilo blaga samo za 3.9 milijard lejev.

BORZA.

Zagreb, 2. maja. (Izv.) Pešta 0.0950—0.1150, Italija 3.60—3.63, London 3.58—3.56, Newyork 80 do 81 (dolar 79.05—80.05), Pariz 5.2150—5.2850, Praga 2.36—2.39, Dunaj 0.1128—0.1148, Curib 14.31—14.41.

Curib, 2. maja. (Izv.) Pešta 0.0067, Berlin 1.83, Italija 25.25, London 24.79, Newyork 563.50, Praga 16.50, Dunaj 0.007950, Bukarešt 2.95, Sofija 4.10, Beograd 7.

Kar VI potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusa na pošiljka 27 Din. Lekarinar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 184, Hrv.

Zanimivosti.

Rokoborec Carpentarius.

(Livius, 18. knjiga, 9. odstavek.)

Te dni je nastopil na Dunaju slavni francoski borec na pesti Carpentier. Doma je iz Pariza, ki se je v starem veku imenoval Lutetia. Njegov nasprotnik na Dunaju je bil Anglež ali Britanec Townley. Tu se spomnimo, da so baš te dni od 107 izgubljenih knjig rimskega zgodovinarja Tita Livija — vseh je bilo 142 — dobili nekaj odlomkov. Deveti odstavek 18. knjige se tako-le glasi:

V šestem letu republike — Avstrija je republika od l. 1918. naprej — je prišel slavni galski rokoborec Carpentarius iz Lutetie Parisiorum prvič v glavno mesto, da bi se boril proti britanskemu nasprotniku. Grozna moč njegove pesti je bila znana od Herkulovih stebrov do dežel Paflagoncev in Skitov. Od kar stoji naše glavno mesto, še nikdar ni prihod kakšnega tujca duhov tako razburil, pa naj si so prišli pesniki ali kralji ali državniki. To priča o zdravem čutu prebivalstva, ki ceni telesno moč bolj kot duševno.

To je tembolj treba omeniti, ker so se posledice zgubljene vojske še zmeraj poznale. Denar je padel kar naprej, sesterca je zgubila svojo vrednost skoraj popolnoma. Kajti država je zgubila najbogatejše province, med njimi državno žitnico — v našem slučaju Banat itd. Ogromne množine denarja so romale ven v svet za nakup zlata in talentov — dolarjev, živine in žita. Tujo rudo (aes alienum) so pametni in brezvestni osvobodilci in menjalci na skrivnem pokupili, in bilo je zmeraj manj. Prebivalstvo glavnega mesta se je strogo ločilo v valutne gospode, v uradnike in proletarce. Domači in tuji valutniki, v prvi vrsti Grki, Armenci in Egipčani, so kupovali s talenti in »tujo rudo« — funti in franki — od ubožanega ljudstva posestva, drage kamne, hiše, kipe itd. za prav majhno ceno in so prodajali nakupljeno blago z velikim dobičkom naprej.

Špekulacija je postajala vedno večja in začelo je špekulirati tudi navadno ljudstvo. Lastniki rudnikov, tovarni in drugih podjetij so razdelili svojo lastninsko pravico na tisoče deležev in so izdali izkaze (actio = deležni izkaz), ki so jih v zvezkih po 25 skupaj prodajali kolikor mogoče drago. Kdor je kupil, se je imenoval »actionarius«. Večinoma ni vedel, kaj je kupil in koliko je bilo vredno. Kupoval je »actiones« čamo zato, da bi jih kolikor mogoče hitro za višjo ceno prodal naprej. Diferenco je obdržal kot dobiček (lucrum). Vsak kupec je moral več plačati, in »actiones« so ostale slednjč v rokah enega, ki jih ni mogel prodati naprej. Tega so imenovali »črna Petra« (petrus niger). Navadni »actionarii« na akcije niso imeli nobenega vpliva; takozvani »multiactionarii« (veliki akcionarji) so delali, kar so hoteli. Zato so rekli v tistih dneh: »Stupidus ut actionarius«, (neumen kot akcionar).

Prodajanje in nakupovanje teh izkazov, za poznavalce (augures) dobičkonosnih, se je vršilo v velikanskih palači, takozvani »bursi« — borza; pod nadzorstvom borznega komisarja (aedis bursarius) se jih je razpečalo vsak dan za milijarde sesterce. Vedno širše plasti prebivalstva so se vdajale tej igri, in navadni ljudje so si pridobili velikansko premoženje; bili so to večidel vinski trgovci, trgovski pomočniki, gonjači oslov itd. Razkošnost ni poznala mej. Če je kakšen tak bogataš potoval, se je dal nositi v nosilnici od osmiš nosačev, kakor so bili navajeni kralji v Bittiniji, naslonjen je bil na blazine rož, venec je imel na glavi in venec okoli vratu. — Avtomobilisti —. Višek razkošnosti so pa dosegle ženske. Še pred kratkim so se zadovoljile odlične soproge senatorjev z navadno tuniko iz bele volne; tedaj so pa začele nositi najdražjo svilo iz Tira in Sidona — od tam so dobivali stari Rimljani svilo —, drago so jo plačevali ubogi soprogi. Sofisti so neprestano pisali o ženski ničurnosti, pa ni nič izdalo.

Občinstvo je pa poznalo samo eno zabavo: javne tekme. Kakor v poznejših časih dirke in boji gladiatorjev, tako je združevala v onih dneh bojovita igra enajstih proti enajstim vsak teden desetisoče in desetisoče v areni in na igriščih. — Igralec pri nogometu je na vsaki strani enajst. — Žoge pa niso metali z rokami, temveč so jo suvali z nogami; in tekmo let se je posrečilo takozvanim »professionales« — igralcem po poklicu — da so postali izborni igralci in da so imeli na škodo drugih delov telesa prav močne noge. — Nogometiški so kaj enostransko razviti. — Zmagovite igralce je častilo ljudstvo kakor napol bogove; in kakor pozneje pri dirkah si opazil stranke violetnih, modrih, zelenih (ki so se v glavnem mestu imenovali Rapidi) itd. — Rapid je eden najboljših dunajskih nogometnih klubov; barve nas pa spominjajo na strankarske boje v Carigradu.

Nekaj dni pred 1dmi aprila v VI. letu republike — torej okoli 10. aprila 1924 — se je pa špekulacija na borzi naenkrat zrušila; auguri in haruspici (črnogledi) so to že davno prerokovali. Ljudstvo je silno veliko zgubilo. Nastalo je izredno razvrednotenje (debaculum) vseh drago kupljenih actiones; in tedaj si videl, da so bili skoraj vsi actionarii »črna Petri« (Petri niger), ki za svoje actio-

nes niso dobili nobenega kupca več. Veliki in mali kapitalisti so izgubili precejšen del svojega premoženja, dobička ni bilo več (lucrum cessans), zgube so se začele prikazovati (damnum emergens). Sedaj si imel priliko občudovati neomajni čut ljudstva; ni se vdalo topi obupnosti in nizkotnemu varčevanju. Plesišča, slaščičarne, gostilne in predstave glumačev niso bile brez gostov, in igre z žogo so bile še zmeraj izborno obiskane.

Prav v teh dneh, pred majevimi Kalandami — pred 1. majem — je prišel galski rokoborec Carpentarius. Že tedne prej so hvalili njegovo moč, lepoto in gibčnost. Ob njegovem prihodu se je gnetlo ob Flanunjskih vratih — Westbahnhof — na tisoče kviritov, meščanov glavnega mesta, in nosilnica — avto — je zastajala v gnetči navdušene množice. Obledela je napram Carpentariu tudi slava velikega atleta Britobarta iz Crotona, ki je z eno roko zdobil bronasti kip Minerve in je z drugo roko vrjel v zrak voz, na katerem je bilo šest volov. — Moderni Livius misli na atleta Breitbata, ki je lani drobil na Dunaju podkve in dvigal klavirje. — Kaj je bilo vse to proti pesti in železni bradi Galijca (Francoza)!!

Dan boja je prišel. 70.000 ljudi je napolnilo velikansko areno na Mons Caelius — Hohe Warte — 140.000 oči je gledalo na bojišče, kjer sta si stala nasproti borilca, predmet občudovanja in neštetihi stav. Kakor zamaknjen je gledal orjaški Britanec na strahovito roko borilca iz Galije...

Škoda, da se odlomek tukaj konča.

Jekleni kralj na Dunaju.

Januarja letos se je mudil na Dunaju znani ameriški jekleni kralj Charles Schwab. Pisali so o njem na dolgo in široko. En dopisnik pravi: Čudno izžarivanje gre po hotel-ski veži, če sedi tam dolarski milijonar. Legenda, ki je šla pred njim, je pravila, da je doma na Ogrskem, da je bil pred letom 1914 večkrat v Marijinih lazih na Češkem in da mu rečejo v njegovi novi domovini »jekleni kralj«. Prišel je na Dunaj, spremljal ga je zdravnik dr. Brown. Brez strežnika, avtomobila in šoferja. Pač pa s kovčegi, velikansko bilježnico in s svojo energično in dela veselo individualnostjo. Šestdeset let nekako je star, gladko obrt, siv, močno nagubano kožo ima in pa svetle oči. Preden gre obedovat, ga napade tucat časnikarjev, pustijo se fotografirati in risati od vseh strani. Medtem pa s časnikarji neprestano govori; kratki so odgovori na vedno ista vprašanja. »Kako ste postali bogati?« — »Delal sem.« To je veroizpoved modernega milijarderja.

Obiskal je Poruhrje, Porenje, Berlin, Dunaj, Budimpešto, Italijo. Govoril je s Stresemannom, pa ne kot radoveden Amerikaneec, temveč kot prijatelj predsednika Coolidgea. Ne hodi po opravkih. Zbira vtise, je potujoč feljtonist. »Ali greste tudi v Prago?« — »Ne morem, nimam časa.« — »Kaj pa delate na Dunaju?« — »Govoril bom z dr. Seiplom, ki je zelo, zelo pameten človek.« — »Sicer nič?« — »O ja. Jedel bom šunko, občudoval bom dunajski humor in operete bom šel gledat. Sicer bom pa govoril, ko bom spet v Ameriki.«

V hotelu veliko vznemirjenje. Vsi ga že poznajo in šepetajo njegovo ime in njegove milijone. On je pa skromen. Nadležnežev se brž otrese in jih zapodi proč. Dunajskim revežem je pa dal tisoč milijonov kron — več kot naš milijon. Iznajditelji in stvaritelji novih idej so mu zoprti. Dunajčani govorijo o njem kakor o Veličanstvu, ki ga smemo gledati le s spoštovanjem, a lahko zijamo vanj. Zdi se jim kakor čudež, ki lahko odpre knjižico čekov in kupi Avstrijo, če hoče.

Stara vodna ura v Koreji.

Vodna ura je bilo najstarejše umetno sredstvo za določanje časa, seveda samo ur in manjših časovnih delov, kajti splošno so se ravnali le po ozvezdijah ali po stanju sence. Tako je stala na stolpu vetrov v Atenah vodna ura, ki je oznanjevala prodajalcem na atenskem trgu posamezne ure. Na Kitajskem poznajo že od pradednih časov vodne ure; tudi na sosednji Koreji so jih imeli, ker je vladala tam že precej visoka kultura. Od zasedbe dežele po Japonski se je pa njihova kultura vedno bolj širila in presenetljivo se nam lahko zdi, da so postavili leta 1442. v vsakem provincijalnem mestu merilo za padavine, katerega podatke so vsak dan poročali kralju Sejo. Od dežja je bila namreč odvisna žetev glavne japonske hrane — riža. Vodne ure v Koreji je baje iznašel Hoan-tei okoli leta 2800. pred Kristusom. V letu 1100. pred Kristusom je razdelil astronom Tschieh-kun dan v 100 delov in sicer v poletnem času v 60 delov za dan in 40 delov za noč, v zimskem času pa ravno narobe. Pozneje so delili dan v 120 delov, nato v 180, končno zopet v 120 delov K'o in obenem v 12 Schi, tako da je bil 1 Schi = 8 K'o in 20 Fen. V zgodnjem srednjem veku je bil ustanovljen poseben urad za državne vodne ure. Umetniško izvršeno uro iz l. 1536., ki so jo rešili izpred neke goreče palače, imajo Korejanci izpostavljeni v muzeju v Seul, v

njihovem glavnem mestu. Sestoji iz treh steklenic podobnih posod različne velikosti in dveh enako velikih cilindrov; vse to je iz bron in bogato okrašeno. Notranji premer posod meri 38 do 88 cm, največja višina pa znaša 70 cm. Cilindri imajo premer 33 cm in višino 199 cm. Največja posoda je stala najvišje; od te je tekla voda v drugo manjšo in od tu zopet v najnižjo najmanjšo posodo. Ponoči pa je stekla vsa voda v oba cilindra. Uradnik, ki je imel službo pri vodni uri, je moral vsako jutro in zvečer spraviti uro v tek, to se pravi, da je moral zlit vodo iz cilindrov v posodo. Košek plutovine, ki je plaval v cilindrih je imel majhno merilo, na katerem so čitali pravi čas. Ker je bilo leto po kitajskem načinu razdeljeno v 24 Ki po 15 dni in ker se je dolgot dneva vedno spreminjala, niso mogli prav natančno določiti ure. Takrat so delili dan v 96 K'o, tako da je imel 1 Schi = 8 K'o; 1 K'o pa je bil razdeljen v 15 Fen-ov.

SPREJEMI ROMARJEV PRI PAPEŽU.

Navadno sprejema papež skupinske romarje ob enajstih vsak dan. Sprejem se vrši v mali prestolni vatikanski dvorani. Voditelj sprejemov in najvišja inštanca za izposlovanje poedinih avdienc je višji komornik, predstojnik vseh papeževih komornikov. On je obenem med štirimi vatikanskimi palačnimi prelati drugi po činu, nad njim je samo papežev majordom, voditelj notranje vatikanske uprave. Majordom je tudi zadnja inštanca za dovoljevanje fotografiranja in kopiranja slik, on izvršuje vsa verska in posvetna opravila, kadar sodeluje ves papežev dvor. Njegov namestnik je navadno lajik, izvršuje svojo službo večidel vse življenje, on je pravi upravnotehniški voditelj vatikanske službe.

Pri velikih sprejemih poslušajo tudi dvorjani in komorniki. Njih službo določa in vodi višji komornik. Vrh tega nastopajo tudi papeževe garde, predvsem nobelgarda. Šteje 70 oseb, sestavljena je iz samih plemičev nekdanje papeževе države in vrši svojo službo samo tedaj, če pride papež sam. Omenimo tudi švicarsko gardo, ki opravlja pravo varnostno službo in v kateri služijo sami švicarji; zadnji papež jo je zelo skrcil. Slednjič tudi še palačno gardo, obstoječo iz rimskih meščanov in tvorečo samo častno gardo. Za redovno službo samo ima predstojnik vatikanskih palač še par tucatov orožnikov.

Če pridejo cesarji, kralji in uradni zastopniki velikih držav, se vse to seveda zelo poveča, obnovijo se vsi stari palačni in dvorjani uradi, v starih nošah nastopijo garde in odposlanstva, slikovit je prizor in veličasten obenem. Večinoma je v takih slučajih navzoč tudi državni tajnik in kancelar, sedaj kardinal Gasparri. On je papežev zaupnik in sme vsak čas k njemu. On je tudi papežev diplomatski zastopnik.

Skupnemu papeževemu dvorjanstvu, ki nastopa le v izjemnih slučajih, pristevamo še: vse kardinale, ki bivajo v Rimu, prefekta apostolske kapele, ki je nekak vatikanski župnik in že od nekdanj avgustinec, apostolskega pridigarja, ki je navadno kapucin, avditorja papeževеga dvora, ki je zmeraj dominikanec itd.

TALE JE, TALE!

Leta 1645. so igrali žaloigro Rodogune velikega francoskega dramatika Pierre Corneille-a (1606—1684). Francozi ga imenujejo po pravici Velikega (Corneille izgovori Kornej). Neki vojak, ki je bil na odru za stražo, je zelo pazljivo poslušal. V igri umori Kleopatru Antiohovega brata. Antioh išče morilca in vojak mu je večkrat dajal na tihem znamenja, da je Kleopatru morilka. Antioh vpraša slednjič Rodoguno: »Roka, ki nam je bila nekoč draga, je to naredila. Ali je to Vaša roka ali roka Vaše matere. Ali ste Vi?...« Tedaj se dobri vojak ni mogel več premagati, pomagati mu je hotel, pokazal je na Kleopatru in je rekel glasno in razločno: »Tale je, tale!

ZAVEDNOST.

Volivni knez in nadškof Emerih Jožef pl. Breidtbach (1763—1774) v Mainzu je bil zelo prijazen in pri meščanih splošno priljubljen. Pripovedujejo o njem tole res dobro dogodbico.

Tajni svetnik pl. Peez bi bil rad dobil za svojega sina neko prsto službo. Šel je k nadškofu in ga je prosil. Knez mu je takoj obljubil. Ves srečen in s tisoč pokloni je hitel oče iz sobe, in že je bil skoraj na pragu, ko mu zakliče nadškof, naj počaka. Reče mu: »Pa vseeno ne bo šlo. Toliko slišim o nekem Peezu in pravijo mi, da je tepec prve vrste. Ali ste to Vi ali je Vaš sin?«

»Njegova knežja Milost mi bo dovolila, da sem to jaz,« je odvrnil tajni svetnik.

»Dobro, potem bo Vaš sin službo dobil, kakor sem Vam obljubil.«

IZJAVE MINISTROV.

Ministri, diplomati in politiki sploh nikoli ne povedo tega, kar jih vprašamo. Včasih tudi ne smejo. Par odgovorov na razna vprašanja smo napisali.

Ministra Alfa so vprašali, ali je prepričan republikanec ali prepričan monarhist. Odgovoril je: »Upam, da ne bom uganjal nikakih pustolovščin.«

Ministra Beta so vprašali, kaj bo sedaj naredil, ko ima vso moč v rokah. Odgovoril je: »Mislim, da prašek proti »babolu« ni dober za preganjanje moljev.«

Na vprašanje, kaj misli o židovskem vprašanju, je odgovoril minister Gama jasno in razločno: »Da, zares!«

»Ali boste nadaljevali davčno politiko prejšnjega finančnega ministra?«, so vprašali ministra Omikrona. »Moja žena nikdar ne dena cikorijske v krompirjevo juho,« je pojasnil minister.

Ministra Omega so vprašali, če je sploh že kdaj jasno odgovoril. Rekel je: »Solnce vzhaja na vzhodu in zahaja na zahodu.«

In tako dalje.

NAJVEČJE POČASČENJE.

Eden najhrabrejših francoskih junakov v Napoleonovih vojskah je bil Latour d'Auvergne (izgovori latúr dovérnj). Padel je leta 1800. na Nemškem. Napoleon je proslavil spomin junaka na poseben način. Latour je služil v polku grenadirjev in so ga imenovali »prvega grenadirja Francije«. Njegovo mesto v polku je ostalo prazno; ko so pri nastopu klicali vojake z imenom ter je prišlo na vrsto njegovo ime, je stopil na Latourjev prostor drug grenadir in je rekel: »Padel na polju časti.«

Lepše Napoleon spomina svojega vojaka pač ni mogel počastiti.

HVALA BOGU!

Ko so v Berlinu ponavljali Strauß-ovo igro Salomo, je namesto Strauša dirigiral Leon Blech in sicer tako, da se Straušu ni zdelo prav; zlasti mu je bil na nekaterih krajih preveč hiter. Ko sta se po igri zaradi tega sporekla, je Strauß zavpil: »Ja, ljubi gospod tovariš, ali ste Vi komponirali Salomo ali jaz?« nakar mu je Blech prav mirno odvrnil: »Hvala Bogu — Vi!« — (Iz knjižice: Zgod. anekdote, 2. zvezek.)

**Ohrani zdravo telo,
Za usta, zobe, grlo
ODOL rabi!**

Misli boljše!

Misijska misel v severni Ameriki.

Mogočni val misijske misli v katoliški cerkvi, ki je prišel prav v zadnjih letih tudi do nas, prelomil debelo ledeno skorjo, s katero smo bili zaprti, da nismo skoraj slutili, kaj se godi izven domačih plotov, je že dolgo pred nami zajel katolike v Ameriki. Izmed najlepših cvetov, ki jih je rodil misijski idealizem Amerike, pa je takomenovana »Maryknollska misijska družba«, ustanovljena 29. junija l. 1911. V kratkih letih svojega obstanka se je tako bohotno razvila, da ima danes 1 misijsko središče, 1 misijsko šolo poleg večjega števila projektiranih, ki se pa izgotove v kratkem, 2 misijski poslovalnici v New Yorku in St. Francisco, misijsko zdravniško šolsko centralo v New Yorku pod vodstvom dr. Flagga, katere skrbi za medicinski pouk bodočemu misijskemu osebju. Stalno potuje tudi več misijonarjev po vseh Združenih državah, kateri se baviijo izključno s propagando, dajejo predavanja, razširjajo misijski tisk in vzbujajo misijske poklice.

Ker je v najnovejšem času Kitajska najvažnejša misijska dežela in ker je ugled Amerike na Kitajskem silno velik, pošiljajo skoro vse ameriške misije narje v to »deželo bodočnosti«. Maryknolci imajo tam že sedaj v dveh misijskih postajah 18 duhovnikov poleg dveh bratov in bodo v bodoče pošiljal letno po 15—20 novih misijonarjev. Ko vzporedna organizacija je ustanovljena tudi ženska družba misijskih sester ki enako cvete.

V Maryknollu izdajajo izboren misijski list »The Field Afar«, ki ima 120.000 naročnikov in dobiva še vedno novih. Za mladino izhaja »The Maryknoll Junior« v 40.000 izvodih. Strokovnjaki pravijo, da je to morda sploh najboljši mladinski misijski list. Pri obel listih in pri izdajanju knjig v zbirki »Field Afar« je stalno zaposlenih 4 oseb. Pri vsem podjetju pa se jasno kaže široka velepoteznost in neumorna delavnost, nad katero se razliva božji blagoslov.

Cerkveni vestnik.

c Akademska služba božja. V nedeljo, 4. maja, se pri oo. frančiškanih zopet prične služba božja za akademike. Ob enajstih kratkih govorih, nato sveta maša. Predmet govora: »O socialni odgovornosti življenja«.

c Na Rožniku bo v nedeljo, 4. maja, ob 9. uri sveta maša s pridigo.

c Praznik Varstva sv. Jožefa se bo slovesno obhajal v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani v nedeljo, 11. t. m. Ker je ta dan tukaj romarski praznik, se prosijo pred gospodje posebno v bližini Ljubljane, da opozore na to vernike, Marijine družbe itd. Pred praznikom se obhaja tridnevica, v nedeljo, 11. t. m., pa je ob šestih zjutraj skupno sv. obhajilo, ob osmih slovesna sveta maša. — Popoldne je ob štirih procesija in posvetitev družin sv. Jožefu.

c V cerkvi sv. Jožefa se začne v nedeljo 4. maja šestinedeljska pobožnost v čast svetemu Alojziju. V soboto zvečer prilika za sv. spoved, zjutraj med sv. mašo ob šestih uri sv. obhajilo. Mladina vladno vabljen.

Učiteljski vestnik.

Odlikovanje. Na veliki četrtak je bil poverjenik UJU odlikovan z redom belega orla. Pripel mu ga je šef prosvetnega oddelka, dr. Stanko Beuk, ki se je moral v ta namen odpeljati v Celje. Zasluga si gospod poverjenik za tako visoko odlikovanje na šolsko-strokovnem plju ni nabral, pač pa na organizatoričnem.

82 predlogov UJU je bil nesel dr. Žerjav v izpolnitev prosvetnemu ministru Pribičeviću. Eden je uresničen in ta je: Dostal, strokovni tajnik UJU, je dobil dopust, da bo lažje vodil tajniške posle UJU. Lepa je ta! Notičar »Uč. Tovaršac« so jezi na Slovenčevega podlistkarja in mu očita, da se je slekel do golega. Podlistkar pa je le njega slekel do nazega. Dalje ga denuncira, češ, da se ravna po slomškar-skem reku »za malo denarja — malo muzikec. Toda mi, ki poznamo njegovo delo, lahko s mirno vestjo trdimo, da za narod in državo najzadnji Slomškar več stori kot on, ki po cele dneve presedi za pisalno mizo v Učeljski tiskarni, da na šolo niti misli ne more — četudi je v prvi vrsti le zanjo plačan. Toliko v pogum podlistkarju, da bi se še oglašil.

Naznanila

Velik zabavni večer priredi v nedeljo popoldne ob 5 v Ljudskem domu v Mostah ženski odbor za zgradbo novega Mladinskega doma. Na programu: godba ljudskošolska mladina in domovci, šaljivi prizori itd. Prvovrstna postrežba. Vsa prireditelja v prid zgradbe novega doma. Vsi prijatelji mladine vladno vabljeni!

Društvo »a otroško varstvo in mladinsko službo« v sodnem okraju Krškem ima svoj občni zbor v četrtak, dne 22. maja 1924, ob 10 popoldne v razpravi dvorani okrajnega sodišča v Krškem.

Orel v Vojniku vprizori v nedeljo, dne 4. maja t. l. ljudsko igro »Deseti brate«. Igra je že sama na sebi zanimiva, ker nam pisatelj riše osebe, ki so vzete popolnoma iz naroda, Krjavelj, Deseti vat in drugi Dramatizirana je po Jurčičevem romanu »Deseti brate«, ki ga je izdala Mohorjeva družba. Pred igro poje pevski zbor iz Vojnika, med odmori pa svira godba na pihala. K obilni udeležbi vabimo vse prijatelje poštene zabave in ljudske izobrazbe.

Koncert. Danes v soboto se vrši v kavarni »Evropac« koncert dravske div. godbe. Začetek ob 8 zvečer. Vstop prost.

Radovljica. Vstopnice za »Quo vadis« dne 1. maja t. l. so razprodane. Na splošno željo se gra ponovi 11. in 13. maja ob pol 4.

Kluba Primorsk občni zbor se vrši v ponedeljek dne 12. t. m. v damski sobi kavarne »Emonac« ob

4 popoldne. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev odbora. 3. Stučajnosti. K obilni udeležbi vabi vse članice odbor.

Prosvetno društvo »Homes« priredi v nedeljo, dne 4. maja ob 8 popoldne zanimivo igro »Rokovnjači«. Prijatelji poštene zabave vabljeni! Zveza z vlakom.

Predavanje v društvu »Solac« v Ljubljani. Danes predava v salonu pri Levu ga. dr. Amalija Šimec, načelnica bakteriološke stanice v Ljubljani, o temi: »Bakterije kot prijatelji in sovražniki človeka«. Odbor opozarja svoje člane in prijatelje, naj ne zamude ugodne prilike slišati to zelo podučno in zdravstveno predavanje. Za tem sledi lepa domača zabava s petjem. Začetek ob 8 in pol zvečer. Vstop vsem prost.

Iron, železnati izdelek, znano sredstvo proti slabokrvnosti in bledoliceosti ter pomanjkanju teka. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu in se dobi v lekarni Leustek.

Turistika in sport.

SK Slovan (Dunaj) : Ilirija. Ilirija nastopi danes in jutri proti enemu čelnih nogometnih moštev I. razreda na Dunaju SK Slovanu. Slovan nastopi s kompletno prvo garnituro, ki mu je izvojevala nbroj zmag v prvenstveni konkurenci Dunaja kakor tudi v inozemstvu. Znano je, da se je nahajal celo dalj časa na čelu prvenstvene tabele pred Rapidom, Amaterji, Vienno in Sportklubom. Lani je nastopil tudi v Zagrebu ter dvakrat premagal takrat v izvrstni formi se nahajajoči Gradjanski SK. V Slovanovem moštvu je cela vrsta v sportnem svetu znamenitih imen: Desno krilo Ekl je nastopil 11 krat v raznih reprezentativnih tekmah Avstrije in Dunaja, centerhalf Baar 8 krat za Avstrijo in Prago, po večkrat tudi desna in leva zveza Hanel in Bulla, katerih slednji je še pred tedni nastopal v praški Sparti. V tej sestavi predstavlja Slovan najmočnejše moštvo, ki je zadnja leta posetilo Ljubljano. Ilirija bo imela napram njemu seveda težko stališče, vendar se more upravičeno upati, da bo tudi v tem slučaju dosegla časten izid. V igri z dunajsko Ostarom se je pokazala v polju enakovrednega protivnika ter je podlegla le vsled neodločne igre pred golom. — Danes se prične tekma ob 17.45, v nedeljo ob 15.30. Predprodajo vstopnic je prevzela tvrdka J. Gorec, znižane karte za dižake in vojske ter redno članstvo se dobe samo v predprodaji.

Ilirija : Jadran 3 : 3, predtekma rezervnih moštev 5 : 1. Prvenstvena tekma med Ilirijo in Jadranom, ki se je vršila 1. maja na prostoru SK Primorja, je izpadla neodločno. Rezultat sicer nikakor ne odgovarja predvedeni igri — Ilirija se je nahajala namreč konstantno v znatni premoči in Jadran je prodir v bližino protivnega gola le sporadično — vendar se mora Jadranu v polni meri priznati, da je z uspehom razdiral kombinacijo in neprestane napade ilirijanskega forwarda ter da je podal eno svojo najboljših iger. Glavne njegove odlike so bile skrajna požrtvovalnost, vztrajnost in hitrost, v tehničnem oziru so bili Iliriji enakovredni Pokorn (d. half), Martinak (l. zveza), Pečnik (l. branilec) in Rape (sr. napadalec). V celoti je pokazalo moštvo lep napredek. — Ilirija ni imela enega svojih najboljših dni, vendar tudi ni bila slaba. Preizkusila je nekatere igralce na novih mestih; Milan Z. je z lepim uspehom debutiral na mestu srednjega napadaleca, Grile z nekoliko slabšim uspehom na desnem krilu; Pogačar, ki je nadomestoval Beltrama, za enkrat še ni vigran in je imel vsled tega poleg dobrih tudi slabe momente. Lado Z. je bil nekoliko šibkejši kot običajno. Izravnava je dosegel Jadran s tremi enajstmetrovkami, katerih prva in druga sta bili absolutno neutemeljeni. Sodil je g. Hanuš. — V predtekmi rezervnih moštev je

zmagala Ilirija s 5 : 1; obe moštvi sta igrali slabo.

Srečolov za otroka društva »Atena«, prirejen v korist ortopedskemu zavodu je uspel nad vse ugodno, le žal, da se ni moglo zadostiti vsem srečeljni mladim kupcem, ker je bilo prehitro razpečano veliko pripravljenih srečel. Veselje je bilo opazovati pričakovanja polne svetle oči otročičev, ki so prihajali po dobilke. Bodi na tem mestu izražena najtoplejša zahvala vsem, ki so na katerikoli način podprli prepotrebno akcijo. Zahvaljujemo se zlasti požrtvovalni darovateljici glavnega dobilka ter profesorскому zboru liceja in marljivim gđenam licejam. Vabimo dame našega pripravljalnega odbora, ki se zanimajo za podroben izid srečolova, da se udeležijo likvidacijske seje, ki se vrši ob lepem vremenu na društvenem igrišču v Tivoliju v ponedeljek ob 3 popoldne. Ob slabem vremenu pa v damski sobi kavarne Emona.

Otroško igrišče društva »Atena« v Tivoliju se je napolnilo v prvih lepih pomladnih dneh še pred razglašeno otvoritvijo prostorov, kar je vsekakor razveselil pojav. Kje se pa tudi počuti otrok bolje kot v naravi, v prostosti in svoji otroški družbi! Naši otroci prosijo sami matere, da jih vpišejo na igrišče, ker ne morejo dočakati veselih ur. Sicer morajo na sprehod mirno ob roki matere, pri komarju na sprehod mirno ob roki matere, pri klopi se ne smejo poigrati v nehigieničnem pesku in sami so, — tam, tam na igrišču pa je vse drugače. V maju in juniju je dovoljen otrokom vstop na igrišče v spremstvu starišev ali služkinj, v počitniških mesecih pa prevzame nadzorstvo otroška vrtarica. Otroci se morajo strogo podrediti društvenemu redu glede snage in reda na prostoru in društvenemu osebiku. Vpisovanje na igrišče se bo vršilo v ponedeljek, torek in sredo, dne 5., 6. in 7. t. m. od 5. do pol 7. ure popoldne ob lepem vremenu na igrišču v Tivoliju. Člani plačajo mesečno od otroka 10 Din, nečlani 20 Din, v mesecu juliju in avgustu (pod nadzorstvom otroške vrtarice) člani mesečno 15 Din, nečlani 25 Din od otroka.

Lahko-atletični odtsek društva »Atena« vabi deklice in dečke, dame in gospode, da priglase čimprej svoj pristop. Določile so se posebne ure za začetnike, posebne za deklice, dečke in odrasle. Lahka atletika je pripravljiva kot priprava vsakemu športniku, posebno pa tudi oni mladini, ki je še prešibka za težje sporte. Vpisovanje se vrši ob lepem vremenu na društvenem igrišču v Tivoliju 5., 6. in 7. t. m. od 5. do pol 7. ure popoldne. Vpisnina mesečno 5 Din.

Rokometna sekcija društva »Atena« vabi gospodilčno, da se priglase za novo rokometno družino Vpisovanje je na igrišču v Tivoliju dne 5., 6. in 7. t. m. od 5. do pol 7. ure popoldne. — Vpisnina mesečno 10 Din. — Pojasnila glede potrebnih istotam.

Hockey odtsek društva »Atena« sprejema priglase za novo damsko skupino. Palice so proti malenkostni odškodnini pri društvu na razpolago. — Vpisanje se vrši dne 5., 6. in 7. t. m. ob lepem vremenu na igrišču v Tivoliju. Vpisnina mesečno 10 Din.

Poizvedovanja.

Zgubila se je rjava moška denarnica z večjo svoto denarja na Tržaški cesti proti Dobrovi. Ker je zgubljena svota mesečni zaslužek revne delavke, se prosi pošten najditelj, naj vrne zgubljeno na upravo »Slovenec«, Kopitarjeva ulica št. 6.

Provizijski POTNIK

se išče. — Ponudbe pod šifro »Dobra provizija štev. 2523« na upravo »Slovenec«.

Opremljena SOBA

z elektr. razsvetljavo in separatnim vodom, se odda s 15. majem. — Naslov pove uprava lista pod štev. 2516.

Poslano.*

»GOJKOVA VRTNARSKA ŠOLA.«

Po Ljubljani in po deželi pobira zlasti pri trgovcih, denarnih zavodih in promoznejših slojih zastopnik takozvane »Gojkove vrtnarske šole« v Kranju prispevke za to »šolo«, oziroma društvo.

Ker nepoučeno občinstvo zamenjava to društvo s Sadjarskim in vrtnarskim društvom za Slovenijo v Ljubljani, smo prisiljeni podati sledeče pojasnilo:

»Vrtnarska šola« je samo po imenu šola. V resnici je ta šola nekako društvo, ki pa tudi tega imena ne opravičuje, ker ne izkazuje nobenega pravega društvenega delovanja. Kriva so temu pravila, ki so sicer potrjena, toda prikrojena le za osebo načelnika, ki predstavlja v svoji osebi vso to »šolo«. O delovanju društva nam je znano najbolj to, da hodi načelnik od hiše do hiše in nabira članarino in podpore »za pospeševanje vrtnarstva«. Pravega društvenega delovanja pa manjka, dasi so sredstva, ki jih zbere načelnik vsako leto, prav znatna.

V interesu javnosti, še bolj pa v interesu vrtnarstva bi bilo, da se zatre tako zlorabljanje krogov, ki so vrtnarstvu naklonjeni. Mnogoletno početje Gojkove namišljene vrtnarske šole pa utegne imeti tudi posledico, da bo otežkočena, če ne celo onemogočena vsaka resna akcija za ustanovitev prepotrebne vrtnarske šole, pa najsi da iniciativo država, poklicni vrtnarji ali pa naše društvo.

Odbor ljubljanske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

IZJAVA. Podpisani VALENTIN POZENEL, žel. uradnik v Ljubljani, Rečna ulica št. 5, preključim in obžalujem, da sem na običnem zboru »Nabavljalne zadruge« drž. žel. v Ljubljani neutemeljeno obdolžil g. Rud. Pompeta, post. odpravilca v Šmarju-Sap, da hujska zoper to zadruho in ga imenoval hujskača. VALENTIN POZENEL.

LABORANT

dobro izvežban, iščem mesta. Nastopim lahko takoj. — Ponudbe pod: »Zanesljiv laborant« na upravo. 2520

IZJAVA. Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere bi morebiti naredila moja žena Marijana Martinčič, ki je s hčerjo pobegnila od doma 23. aprila t. l. JANEZ MARTINČIČ, posestnik, Cerknica.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Cas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Baromet. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
1.5. 21 h	720.3	12.6	0.6	obl.	—
2.5. 7 h	733.6	9.5	0.7	magla	—
2.5. 14 h	734.4	15.5	2.6	d. obl.	—

OTVORITEV VRTA.

V nedeljo 4. maja se OTVORI v dobro znani gostilni pri »Tičku« na gričku (za gradom)

LEP GOSTILNISKI VRT s krasnim razgledom. — Preskrbljeno je s pijačo iz najboljših dolenskih in belizelskih vinogradov ter z izborno kuhinjo. — Dobi se čaj, kava, malinovec itd. 2517

je pa ognil, in splazil se je z druge strani na vrh.

Ko je bil tu, se mu je zdelo, da so mu zvezde in luna bližje, in začudil se je. Nato je pa pogledal navzdol in opazil pri svojih nogah veliko nižino z zamrzlim jezerom, ki se je svetilo v luninem svitu. Iz tega jezera je tekla reka, ki je bila tudi bela od leda, in izginjala v gozdu, ki pa ni bil tako gost, kot oni okoli močvirja.

Od daleč pa, iz nižine, je začul klic, kakor ga je bil sam zatulil, klic volka! Zaškr-tal je s svojimi svetlimi zobmi in hotel odgovoriti. Toda nagon wildskega nezaupanja, ki mu je bil prirojen, mu je dejal, naj bo previden in zato je molčal.

In poslušal je še nadalje, ves drgetajoč, in bil tako divje razburjen, da se je komaj brzdal. Klic se je kmalu približal in prihajal slednjič iz neposredne bližine. Bil je neke vrste ostro in naglo bevskanje, ki mu je drugo odgovarjalo iz daljave. Volkovi so se zbirali za nočni lov.

Kazan je sedel na svojem zadku, se tresel, a se še vedno ni ganil. Toda strah ga ni bilo. Samo zdelo se mu je, da je gorski greben, na katerem se je nahajal, rezal vsemir v dva dela.

* Wild ali Wilderness je splošen izraz, ki se ne da prevesti, kot Pampa ali Jungla. Znači poseben vrsto pokrajine in živali, ki prebivajo v njej. Wild, ki tvori velik del ameriškega Northlanda, se razprostira do severnega točaja. V tej deželi se ne da več normalno prebivati, a vendar še ni mrtva polarna pokrajina. Gozd se menja s prerijs. Zima je zelo dolga in buda, poletje kratko, a njegova rastlinstvo naglo raste, razkošno in bujno. Tu se monjajo gole ravnine imenovane »Barrens« z grčevjem.

James Oliver Curwood:

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Dalje.)

V. Kazan sreča volkuljo Sivko.

Sedeč na zadku je Kazan zatulil svoj zdrav v slovo. Nato je začel duhati v zraku svobodo, ki jo je sedaj užival. Okoli njega so bili izginili z jutranjo zoro nočni repadi gozda.

Od dne, ko so ga bili daleč tam nekje »bregu Mackenzieja« kupili potujoči trgovci od Indijancev in so ga prvič zapregli komat sami, ga je večkrat zagrabil za čela želja in zasanjal je o oni svobodi, proti kateri ga je gnala nazaj volčja kri, ki je bila v njem. A nikoli si ni popolnoma upal. Jedaj pa, ko se je bila udeležila, je bil ves zmeden.

Solnce je že stalo na nebu, ko je prišel na rob močvirja, ki se je raztezalo, nemo na zamrzlo v dolini med dvema gorskima kupinama. Smreke in cedre so gosto rastle na njegovem robu, tako gosto, da je bil neg komaj prodir skozi njih vejevje in da e vladala pod njim poltema.

Dan ni razgled slabe volje Kazanove. Bil je rošen ljudi in nič ga ni več spominjalo na njih sovražno prisotnost. Toda družba drugih psov, ogenj, gotova, pripravljena hrana in celo sani, na katere je bil lavajen, vse te stvari, ki so bile vedno tvo-

rile glavni del njegovega življenja, so mu manjkale. Čutil se je samega.

To obžalovanje pa je bilo samo pasje obžalovanje. Volk se je temu upiral. Dejal je psu, da se nekje v tem tihem svetu nahajajo njegovi bratje in da jih je treba poklicati na ta način, da se vsede na zadek in tuleč toži v daljavo o svoji samoti. Večkrat je čutil Kazan, da mu vstaja ta klic v prsih in v grlu, a se mu ni posrečilo, da ga iztisne iz sebe.

Hrano je pa prej dobil kot glas. Proti popoldnevu je zapazil pod drevjem belega kunca in ga zadavil. Toplo meso in rdeča kri sta bila boljša kot zmazle ribe in vsakdanji loj in okusnost nove hrane je oživila njegovo zaupanje.

V teku popoldneva je lovil še nekoliko drugih zajcev in pobil še dva. Do tega dne ni poznal veselja do lova in ubijanja divjadi po poljubnosti, čeprav ni vse pojedel, kar je ubil.

Nato pa je spoznal, da umirajo kunci preradovoljno in brez boja. Bili so sveži in zelo mehki, če je bil lačen, toda veselje nad zmago je bilo prav malenkostno. Podal se je torej na pot za bolj važno divjad.

Korakal je odkrito in ni mislil na to, da bi se skrival, glavo je nosil pokonci in na hrbtu se mu je ježila dlaka. Svoj košati rep je vihtel prosto kot vlak. Vse njegovo telo se je treslo življenske energije in želje po boju. Nagon ga je gnal v smeri proti severozapadu. Bil je klic prošlih dni, katere je bil preživel na obrežjih Mackenzieja, ti-soč milij od tu.

* Angleška milja ima 1600 metrov.

Elegantno oblečeni

Prvovrstno blago uvoženo iz Anglije in Čehoslovaške.

Perilo za gospode v ogromni izbiri.

Vsa oblačila se izdelujejo v lastni režiji in se jamči za solidno delo.

Dr. Stanko de Gleria

zdravnik v Kranju,
zaradi odpotovanja ne ordinira od 6. maja do 1. junija.
— Od ponedeljka, 2. junija dalje, zopet redno ordinira.

DEKLICO

od 14—16 let IŠCEM k petletnemu otroku ter za domačo lahko delo. — Naslov: Jakob ROMIH, Moste pri Ljubljani — Selo 44. 2460

Kuharico

boljšo, išče graščina Valpovo za takojšen nastop. Ponudbe s prepisi pričeval in navodbo plačilnih zahtev je vposlati na Dvorski urad Rudolfa grofa Normanna v VALPOVO (Slavonija).

Ključavničar in avtomonter

namest. obratovodje, z večletno prakso v sploš. ključavničarstvu, popravi in montaži avtomobilov, IŠČE takoj PRIMERNE SLUŽBE. Ponudbe na zvezo delovodij in ind. uradnikov v Ljublj.

Oženjenega HLAPCA

žegar žena bi prevzela predžigerejo, on pa delal in samostojno vodil kmetijstvo in govil živino, takoj sprejemem. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava pod šte. 2480.

UGODNA PRILIKA

se nudi v idealnem kraju ob železnici samcu ali samici, ki bi se hotela udeležiti na dobrem podjetju v znesku 200.000 Din ter bi postala soudeleženka. — Event. ponudbe v teku 8 dni pod šifro 21486/2525 na upravo

Dve opremljeni SOBI

z elektr. razsvetljavo in separatnim vodom, se odda stranki brez otrok ali 2 mirnim osebam, za takoj ali s 15. majem. — Naslov pove uprava lista pod šte. 2515.

Pianino

rabljen, kupim takoj. Ponudbe na upravo pod »Pianino 100«

PRODAJALKA

išče mesta v trgovini specializirane ali manufakture. Naslov pove uprava pod šte. 2519.

Paznik

epokojenec, srednje starosti, zanesljiv, pošten, se sprejme. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 2501.

K boljši družini

želi priti intel. gospodična, ki ima veselje do kuhinje in gospodinjstva. Gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo lista pod »MARLJIVA«.

TRI VAJENCE

v triletno učno dobo brez hrane in stanovanja sprejme FR. KOSMAČ, ključavničar, mojster, Ljubljana, Trnovo, Jeranova ul. 5. — Istotam je naprodaj dobro ohranjen VRTALNI STROJ in 2 vozička (zapraviščka). 2401

Sprejem dobro izvežbanega PRIREZOVALCA

za naročena dela. — IVAN JAMAR, čevljar mojster, BLEJ. 2463

KUPIM vsako množino HRASTOVH PRAGOV

15 X 15/25 2-40 m dolgih. — Ponudbe obvezne na naslov JOS. OSOLIN, lesna trgovina, LAŠKO. 2507

Naprodaj MALA KMETIJA

na Gorenjskem, pripravna za vsako obrt. Zraven spada njiva in vrt. Več pove Ivan Remec, Mošnje 34, Radoljica

Svarilo

pred nakupom pletilnih strojev brez vsakega jamstva, ki so vam na ponudbo od raznih nezanesljivih in nestrokovnjaških prodajalcev le vsled tega, ker jih sami ne morejo uporabljati; to dokazujejo neštete pritožbe.

Pletilne stroje

kupite le tedaj, ako se prepričate o njih izvornosti, kako vidi in uporabi. Da ne boste slabega stroja drag plačali in imeli nepotrebno škodo, kupite pletilne stroje le z jamstvom, katere dobite tudi s poljubnim poukom pri tvrdki F. KOS, Ljubljana, Židovska ulica 5, kjer vam je tudi kakršnokoli in hitro popravilo zagotovljeno, kar je zelo važno. 2506

V NAJEM ODDAM

POSESTVO, tik pri industr. koloniji, zelo pripravno za mlekarstvo ter bi se lahko oddajalo dnevno preko 100 litrov mleka. Potrebni kapital 50.000 Din, ki bi se obrestoval od 30—50%. — Ponudbe na Aloma Company, Ljubljana, pod »Najem«.

Tvornica čopičev

Hinko Šimenc, Zgornja Šiška šte. 92,

izdeluje SLIKARSKE in ZIDARSKE ČOPIČE vseh vrst, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela za tovarne in zavode. Cene konkurenčne. Zahtevajte cenik!

KOSTANJEVE

brzojavne DROGE

lanske sečnje, KUPIM. — LUDOVIK ILERŠIČ, LJUBLJANA - FRISKOVC.

Prostov. javna DRAŽBA

OBLEKE, pohištva in kuhinjske opreme se bo vršila dne 6. maja t. l. ob 9. uri dopoldne na Resljevi cesti 31/III. 2479

Prodaj. ca. 300 kilogramov vodotopnega STEKLA

(Wasserglas) po ugodni ceni. Josip MOLEK, Metlika, trgovina z jajci. 2481

ZA POMLAD

KAVARNA in GOSTILNA

»POD KLANČKOM«

POT V ROŽNO DOLINO

se priporoča. Odprta že ob 5 zjutraj. Izletniki v okolici dobe dobro kavo, likerje itd. Postrežba točna in solidna. V gostilni se toči vino čez ulico 1 Din ceneje. — Sprejemajo se abonenti na hrano. Obedi do pol 3. ure. Marija ZGONC.

NAZNANILO.

Plemenite KOSE so došle. Kdor želi iste, naj mi takoj sporoči množino in velikost. Plemenite kose, za katero vsako se jamči, razpošiljam v komisijo do konca julija. Polovica kos se plača v 30 dneh po prejemu, druga polovica ob končani seziji, ev. se neprodane in nerabne kose sprejmejo nazaj. Vsak trgovec lahko svoji stranki jamči za dobro kvaliteto te kose. — Obenem priporočam nakup raznih brusnih kamnov, klepal, kosirjev itd. vse po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah. — MIHAEL OMAHEN, Višnja gora.

TOP za streljanje

ob cerkvenih slavnostih, ki je bil razstavljen na Ljubljanskem velesejmu, SE POCENI PRODA. — AVUGUST SMOLE, puškar — KRANJ

PRODAM dobro ohranjen pletilni STROJ šte. 9.

— Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 2518.

Priporočamo tvrdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisačk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

K. WIDMAYER

pri »Solncu«

ZA VODO. — Priporočam: Raznovrstno perilo, avilnate in druge robe, šerpe. Manufakturno blago, obleke, predpasnike. Vso opremo za novorojenčke. Majice in nogavice domač. izdelka. Venčke in šopke za neveste in birmanke. Kovtri. Abtali (peče). Na debelo popusti!

KLAVIRJE

in HARMONIJ na obroke: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za bleh- in straž- godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3 (pri magistratu). Najspodob. tvrdka Jugoslavije.

bodete le tedaj, ako si nabavite toalete ali blago najmodernejših vzorcev pri znano solidnem domačem podjetju

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg šte. 3

HIŠA z vrtom

v Zgor. Šiški, zelo ugodno naprodaj. — Naslov pri upravi lista pod šte. 2469.

Zastonj vam

blaga za obleko in perilo nikdo ne

da

toda po izredno nizkih cenah ga dobite pri tvrdki

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSERJ

Ljubljana — Turjaški trg 1 (bivša Preskrbovalnica).

Velika zaloga sukna, blaznine, žameta, kontenine, tiskovine, etamina, blaga za žimnice, odelj, pletov, nogavic, kravat, naglavnih rut, srajc, ovratnikov, jopic, nahrbtnikov, ter najrazličnejšega drugega blaga. Istotam zaloga USNJA vseh vrst. VSAK NAJ SI OGLEDAL! KROJAČI in preprodajalci poseben popust.

SLAMNIKE

za DAME in GOSPODE — NAJNOVEJSIH oblik, ravno tako preoblikovanje in prebarvanje, izdeluje po konkurenčni ceni TOVARNA SLAMNIKOV

AL. Škrabar — Domžale.

Ilirska posojilnica

Ljubljana. Kralja Petra trg št. 8/1

sprejema hranilne vloge po 8%.

Večje in stalne vloge pa do 12%.

ZALOGA KLAVIRJEV

In planinov najboljših tovarn Bösendorfer, Erhard, Czopka, Hübl, Schweighofer, Stangl id. TUDI NA OBROKE

JERICA HUBAD, roj. Dolenc Ljub. Mišerjeva 5.

Tvrdka Bratje Kurtzthaler v Domžalah sporoča tužno vest, da je njen dolgoletni zvesti sodelavec, gospod

Peter Veider

dne 1. maja t. l. ob 1. uri, v 63. letu svoje dobe, po kratkem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno preminul.

Pogreb dragoga pokojnika se vrši dne 3. maja t. l. ob 9. dopoldne iz farne cerkve v Domžalah na tukajšnje pokopališče.

Nepozabnemu, splošno spoštovanemu možu ohranimo trajen spomin.

Domžale, dne 1. maja 1924.

Stavbeno podjetje

IVAN OGRIN

Ljubljana

Pisarna: Gruberjevo nabrežje 8. — Telefon št. 426.

se priporoča za vsa stavbna dela, ter nudi po konkurenčnih cenah vseh vrst

strešno in zidno opeko

iz lastne opekarne franco poljubna postaja. — Zaloga cementnih cevi.

Zahtevajte ponudbe!

KUPIM vsako množino BUKOVH DESK,

DRV in OGLJA

Cenj. ponudbe pod navedbo cene na upravo lista pod: »Takojšnje plačilo« 2475.

Kupim FOTO- povečevalni APARAT za negativ 9 X 12 za positiv 13 X 18 do 18—24. — Ponudbe na VAL. NOČ, škofja Loka. 2493

Miši, podgane, stenice in ščurki

morajo poginiti, ako uporabljate naša preiskusena sredstva; proti mi im in podganam Din 750, na ščurke Din 10, na molje Din 10, proti mrčesu Din 750 Din, mast proti ušem Din, mast proti ušem v oblaki 750 Din, proti mravljam 750 Din, Botor za diščenje madežev 7 Din

Poslila po povzetju.

»Artes« kem.

laboratorij, M. Janker,

Zagreb 39,

Petrinjska ulica 3/III.

ARHITEKT

in mestni STAVBENIK

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c.

št. 10 — Telef. inter. 103.

Ustanov. l. 1850. Se priporoča za ZGRADBE vseh vrst ter izvršuje NACRTE in PRORAČUNE.

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni zavržen, zato ker

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem času in v takem časopisu, ki ga na deželi največ bero. Vsa tozadevna zanesljiva pojasnila vam da uprava »Slovenca«, ki vam s tem prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vselej velik uspeh!

Tov. cementa Zidani most

potrebuje IZVEŽBANE PEČARJE pri etažnih in predornih pečeh za pečenje cementa.

Sprejme se tudi NADPEČAR, kateri prevzame odgovornost čez vse peči in pečarje, za dobri cementni klinker in v zadostni količini.

Sprejmejo se trije MLINARJI in en NADMLINAR za surovi in cementni obrat. Prednost imajo tisti, kateri tja spadajoča popravila sami izvršujejo.

Nastop službe po možnosti 12. maja 1924!

Pismene in osebne ponudbe na

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most.

Prva slov. zidarska zadruga

v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška c. 2. — Tehnično vodstvo po obnavljanju avtoriziranem gradbenem inženirju. — Projektirajo in izvršujejo vsa v stavbeno in inženirsko stroko spadajoča dela. Delo solidno. Cene konkurenčne.

Javna dražba.

Podpisani odsek bo razprodajal dne 6. maj t. l. ob 10. uri dopoldne

približno 500 stoječih smrek

na treh parcelah, od katerih je prva 5, drug 20 in tretja 60 minut oddaljena od postaje Javornik. Reflektanti naj se zglašajo ob določen uri pri Jerneju JENKO, Javornik št. 19. — Kdo želi ogledati les že prej, naj se zglašajo istotam

Gospodarski odsek Javornik.

Iv. JAX in sin

Ljubljana, Gosposvetska c. 2,

priporoča svojo bogato zalogo pisalnih strojev »ADLER« in »URANIA«, dalje

ŠIVALNIH STROJEV za rodbine in obrt

ter voznih koles: STYRIA-DÜRKOPP,

OROŽNO kolo (Wafferkol)

Ceniki zastonj in franko.

Stavbene potrebščine

linolej, asfaltovanje, ksilolitna tlakovanja. — Specijalna sredstva za izolacijo proti vlagi, izsušitev vlažnega zidovja, proti hišni in lesni gobi. — Mavčne plošče. — Strešna lepenka, ruheroid, lesni cement, katran, karbolinej, asfalt, bitumen, mavec itd. itd.

Ljubljanska komercialna družba,

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 18.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo šte. 11.945, v Zagrebu šte. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLEJ.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.